

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand · november 2017 · jaar 21 · #08

FR · DE · EN

traductions
Übersetzungen
translations

Walter Zinzen
**'Waar zijn
de grote ideeën?'**

Vrijwilligerswerk
in de Rand
**Toezicht en
meldpunt nodig**

**Hardnekkige armoede
in de Zennevallei**

+ AGENDA

Theatergezelschap Berlin
Zvizardal of de tijd vatten

Vind ons ook
op Facebook!

Verdeeldheid over **toekomst luchthaven**

Christine Delattre uit Dilbeek werd vorige maand door Dirk Vandervelden aangeduid om deketting voort te zetten.

Thuis in de hele wereld

Christine Delattre (49) is geboren in de straat waar ze nu woont, samen met haar twee opgroeiende tieners van 16 en 19 jaar. 'Diversiteit en tolerantie is de rode draad in mijn leven en dat van mijn familie. Mijn zus is getrouwd met een Catalaan, mijn moeder is met een Fransman en mijn broer met een Spaanse. De fascinatie voor andere culturen en tolerantie zit in onze genen. Tolerantie op alle vlakken: huidskleur, seksuele geaardheid, cultuur, noem maar op. Er is zoveel dat ons bindt.'

UITWISSELING

'Ik ben getrouwd geweest met een Nigeriaan. Dat is een zoektocht. Ik vergelijk het met een ijsberg. Het puntje dat boven het water steekt, zie je en dan vallen de verschillen op, maar wat onder het water zit, zie je niet: zijn levenswaarden, godsdienstbeleving, cultuur, karakter, enzovoort. Dat zijn zaken die verbinden. Ik neem dat ook mee in mijn job bij AFS, de grootste uitwisselingsorganisatie voor jongeren. Wij sturen jaarlijks zo'n tweehonderd jongeren uit Vlaanderen naar zo'n zestig landen. We ontvangen ook een honderdtachtig jongeren van over de hele wereld in gastgezinnen verspreid over Vlaanderen. Zo'n uitwisseling vind ik belangrijk. Jongeren die de hedendaagse wereld ontdekken, komen rijker terug dan ze vertrokken. Ze zijn toleranter. Soms reageren mensen zo krampachtig ten opzichte van vreemden of het vreemde. Waarom toch? We kunnen zo veel leren van mekaar. Ook van vluchtelingen, waarmee we bij AFS nu de link proberen te leggen.'

LEVENSSLESSEN

'Wanneer de jongeren op uitwisseling zijn, ontdekken ze een heel andere schoolcultuur. In Japan bijvoorbeeld is de verhouding tussen leerkracht en student veel strikter en formeler

dan hier. Elders, bijvoorbeeld in Latijns-Amerika, is die band veel losser en is babbelen tijdens lessen zelfs normaal. Studenten moeten tijdens hun verblijf ook hun drukke agenda en het materiële loslaten. Voor velen is dat een verademing. Ook qua voeding merken ze al heel snel wat een ongelooflijke variatie wij hier hebben. Dat bestaat elders niet.'

'Met AFS leren ze met een brede blik naar de wereld te kijken. Ze trekken er levenslessen uit en pikken waarden op voor het leven. Ik werk graag voor AFS. Elke dag is anders. Ik regel ook heel veel. Voor de studenten die naar hier komen, zoeken we bijvoorbeeld gastgezinnen, die we voorbereiden op de komst van de studenten. We regelen visa en staan studenten bij die in het buitenland in een moeilijke situatie belanden. Neem de recente aardbeving in Mexico. Dan moet ik nagaan of het goed gaat met iedereen die er via AFS logeert. Met orkaan Irma kregen we even geen contact met een studente in Florida. Ik was heel blij dat we ze uiteindelijk konden bereiken en dat alles in orde was. Omgekeerd moest ik na de aanslagen in Zaventem en Maalbeek de ouders van onze buitenlandse studenten geruststellen.'

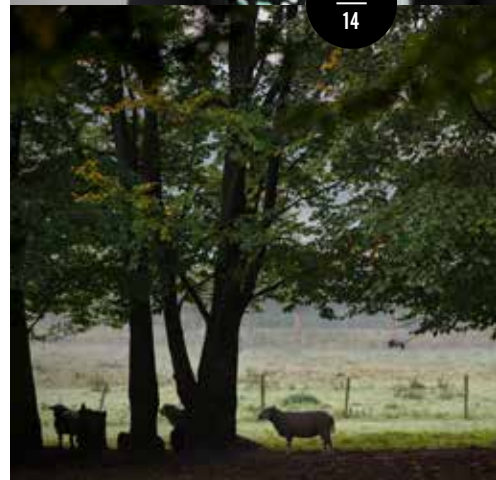
TREIN

'Ik werk enkele dagen van huis uit, maar ook op kantoor in Mechelen. Ik kies steevast voor de trein. Zalig een boekje of krant lezen. Vanuit Dilbeek ben je er zo in een uurtje. Dat is beter dan in de file te staan en je op te winden. De auto gebruik ik enkel om boodschappen te doen. Ik woon graag in Dilbeek. Je hebt de stad vlakbij en toch is er voldoende groen en open ruimte om kinderen groot te brengen. Ik ben ook vrijwilliger in Cultuurcentrum Westrand. Supertof is dat. Westrand is een grote aantrekkingspool voor jong en oud.'

tekst Joris Herpol • foto Filip Claessens

18
14

AGENDA
NOVEMBER
2017

Uit IN DE RAND
Worstelingen
In het spoor van The Boss
Boris Springsteen

VERDELING RandKrant november wordt bus-aan-bus verdeeld in Grimbergen, Vilvoorde, Machelen, Zaventem, Kraainem, Wezembeek-Oppem, Tervuren, Overijse en Hoellaart.

04
09

32
23

INHOUD

04

10

12

- 06 VAN **ASSET** TOT **ZAVENTEM**
- 09 MIJN **PLEK**
- 13 FRANK **ACHTERNA**
- 14 OP **VERKENNING**
- 15 MIJN **GEDACHT**
- 16 **MIDDEN** IN
- 19 WIE **KWEEKT** DAT
- 22 **INTERVIEW**
- 26 **BOUW** WERK
- 32 GEMENGDE **GEVOE**LENS

Verdeeldheid over toekomst luchthaven

Brussels Airport Company heeft een ambitieus toekomstplan voor de luchthaven uitgetekend. Werkgevers en werknemers zijn voor, actiegroepen zijn tegen en heel wat anderen weten niet wat ze ervan moeten denken. Het plan wekt heel wat emoties los. Met Forum 2040 is het overleg opgestart. Vraag is of dit een oplossing biedt.

EN

'Waar zijn de grote ideeën?'

Voormalig VRT-journalist Walter Zinzen uit Sterrebeek blijft de actualiteit op de voet volgen en durft zich wel eens te ergeren. 'Het Belgische politieke wereldje wordt bewoond door kabouters. Als er vandaag al mensen met een visie in de Belgische politiek zitten, dan steken ze die goed weg.'

FR

Snelle toename bevolking

Op een kluit dicht op elkaar, zo leven wij. De bevolkingsdichtheid in de Rand bedraagt bijna het dubbele van de rest van Vlaanderen. En dat zal er niet op verbeteren. In 2030 zal de Vlaamse Rand 461.259 inwoners tellen, of 10,5 procent meer dan in 2014. Snelste stijgers zijn Vilvoorde en Machelen.

COLOFON RandKrant verschijnt maandelijks (niet in januari, juli en augustus) op 98.000 exemplaren. Het is een uitgave van de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant. • **Realisatie** vzw 'de Rand' • **Hoofdredacteur** Geert Selleslach • **Eindredacteur** Ingrid Laporte • **Fotografie** Filip Claessens en David Legréve • **Redacteuren** Michaël Bellon, Mirek Cerny, Bart Claes, Tina Deneyer,

Jens De Smet, Tine De Wilde, Herman Dierickx, Nathalie Dirix, Guido Fonteyn, Patrick Gijsjels, Karla Goetvinck, Gerard Hautekeur, Joris Herpöl, Joris Hintjens, Tine Maenhout, Ines Minten, Tom Serkeyn, Wim Troch, Fatima Ualgasi, Sofie Vandenbergh, Luc Vanheerentals, Lene Van Langenhove en Dirk Volckaerts • **Website** Laurens Vansteelandt **Redactieadres** Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel,

tel 02 767 57 89, e-mail randkrant@derand.be, website www.randkrant.be • **Verantwoordelijke uitgever** Eddy Frans, Agentschap 'de Rand', Witherendreef 1, 3090 Overijse • **Vormgeving** Jansen & Janssen Creative Content, Gent • **Druk** Corelio, Erpe-Mere • RandKrant wordt gedrukt op FSC(i)-gecertificeerd papier – licentienummer: FSC-C004762

Verdeeldheid over toekomst

Brussels Airport Company wil uitbreiden en moderniseren. Ze heeft een strategische visie uitgewerkt om te zien waar de luchthaven van Zaventem moet staan in het jaar 2040. Dit plan wordt nu besproken in een forum met allerlei belanghebbenden.

TEKST Luc Vanheerentals • FOTO Filip Claessens

Op 27 september hield Brussels Airport Company (BAC), onder voorzitterschap van ere-ambassadeur Lode Willems, de eerste van vier dialoogsessies over haar zogenaamde Strategische Visie 2040, een ambitieus project waarmee de luchthaven de verwachte groei in de luchtvaart de komende vijftig jaar wil opvangen. BAC selecteerde voor deze gesprekken, die de naam Forum 2040 meekreeg, tachtig vertegenwoordigers van lokale besturen, omwonenden, actiegroepen, bedrijven en experts. Tijdens de eerste sessie werd het aspect mobiliteit van, naar en op de luchthaven behandeld. Forum 2040 is geen onderhandeling, wel een overlegplatform waarin iedereen luistert naar de verschillende visies, bezorgdheden en standpunten. De luchthavenuitbater engageert zich om op basis van deze gesprekken haar visie eventueel te verfijnen en waar nodig bij te sturen, maar benadrukt dat het uiteindelijk aan de politiek is om knopen door te hakken.

ANTWOORDEN OP DE GROEI

BAC wil met haar Strategische Visie anticiperen op de wereldwijde, sterke groei van het vliegtuigverkeer. Die zal groter zijn dan de verwachte economische groei van 2,9 pro-

cent per jaar. 'De komende twintig jaar zal het passagiersvervoer naar verwachting elk jaar wereldwijd toenemen met 3,8 procent; het goedertransport zelfs met 4,7 procent. Verschillende buitenlandse luchthavens, ook in onze buurlanden, hebben nu al grote strategische investeringen aangekondigd om te beantwoorden aan die groeiende markt-vraag', aldus de luchthavenuitbater. Het plan heeft volgens BAC de potentie om de rol van de luchthaven als tweede economische groeipool van België drastisch te versterken en het aantal rechtstreekse en onrechtstreekse banen op en rond de luchthaven tegen 2040 te verdubbelen tot 120.000.

Een eerste belangrijk streefdoel in de Strategische Visie is de verhoging van de capaciteit van de luchthaven tijdens piekuren. Momenteel zijn bij normale weersomstandigheden 74 bewegingen per uur mogelijk. Om aan de toekomstige vraag te voldoen, zal dit tegen 2025 verhoogd moeten worden tot 84 en tegen 2040 tot 93. Om dit te bereiken, werd de aanleg van een vierde start- en landingsbaan overwogen maar terug afgevoerd omdat dit een te grote ruimtelijke en sociale impact heeft. Om aan 84 bewegingen per uur te geraken, wil men in een eerste fase het gebruik van de huidige baaninfrastructuur opti-

maliseren. In een tweede fase wil BAC ze uitbreiden door of een verlenging van de taxiweg naar de bestaande baan 07/25L of een verlenging van deze taxiweg én baan met 900 meter in de richting van Erps-Kwerps. Beide scenario's kunnen de luchthavencapaciteit verhogen tot de gewenste 93 bewegingen per uur.

Om het reizigerscomfort te verhogen wil BAC twee bijkomende pieren aanleggen: pier A West tegen 2023 en pier C tegen 2030. Brucargo wordt verder ontwikkeld tot een modern logistiek centrum. Tegen 2040 wil men een nieuwe bedrijvzone realiseren. Op vlak van mobiliteit wil men het percentage passagiers en luchthavenmedewerkers dat met het openbaar vervoer of de fiets naar de luchthaven komt, verhogen van 30 tot 50 procent. Naast een verdere uitbouw van het openbaar vervoer wil men dat er werk gemaakt wordt van goede, veilige aaneengesloten fietspaden. Met de taxisector wil men overeenkomsten sluiten over betalingsfaciliteiten (credit card), goede wachtinfrastuctuur, vaste tarieven naar de grootste steden in ons land. Om de Ring rond Brussel te ontlasten, wordt gepleit voor een extra ontsluiting tussen de E40 en de zuidelijke zone van de luchthaven, parkings op verdere afstand van de luchthaven die rechtstreeks bereikbaar zijn vanaf de E19 en E40 en met een automatische, zelfrijdende shuttle passagiers van en naar de terminal brengen.

IK BEN VOOR

Al van bij de bekendmaking van de Strategische Visie eind 2016 waren de meningen over het plan sterk verdeeld. Omwille van de tewerkstellingskansen schaarde VOKA Kamer van Koophandel zich meteen achter het plan. 'De concurrentie uit onze buurlanden is enorm. De voorbije jaren groeiden de luchthavens daar, terwijl de onzekerheid en politieke blokkades in ons land ervoor zorgden dat we de boot misten. Dat kunnen we ons niet meer permitteren', aldus Peter Van Biesbroeck van VOKA Vlaams-Brabant, voor wie 'dit innovatieve plan een vertrekpunt kan zijn om met een open geest naar een gedragen oplossing te zoeken'. Ook vanuit vakbondszijde werd positief gereageerd. ACV-Transcom juicht toe dat Brussels Airport nadenkt over haar groei op middellange en lange termijn, maar vraagt zich wel af of de beloofde bijkomende banen kwalitatief goede tewerkstelling zal zijn en Brussels Airport niet te veel energie steekt in bijkomende infrastructuur zoals kantoren en vergaderaccommodatie en de bereikbaarheid ervan.

EN

CLASH OVER FUTURE AIRPORT

Eager to roll out an extension and modernisation process, the Brussels Airport Company (BAC) has developed a strategic vision to decide where Zaventem Airport should be by the year 2040. The plan is now being discussed under the Forum 2040 heading with representatives of local authorities, local residents, campaigning groups, companies and experts. The BAC vision is beset by a barrage of conflicting views. Employers and trade unionists are keen on the plan, while local residents, campaigning groups and local authorities are expressing reservations. 'The discussions

will help to take stock of the various opinions and perspectives but offer no opportunity for an optimum participation scheme that can actually boost the level of support the plan for the future enjoys amongst inhabitants and other stakeholders', according to the Flemish Brabant Platform for the Airport Area. BAC stresses that Forum 2040 is not supposed to provide a framework for negotiations but to create a consultation platform where all sides can learn about the various approaches and concerns. In the final analysis, it is up to the politicians to take the decisions.

Luchthaven

IK BEN TEGEN

Tegen de mogelijke verlenging van de baan 07R/25L kwam er uit Kortenberg en omgeving meteen fel protest omdat dit delen van Erps-Kwerps onleefbaar zou maken. Volgens het Burgerforum Vlaanderen, dat bewonerscomités groepeerd uit Steenokkerzeel (Zone-S), Kortenberg (Decibel25L) en Sterrebeek (Sterrebeek 2000), zijn plannen als het verlengen van de taxi- en landingsbaan niet nodig als Brussels Airport het vliegen buiten de piekuren zou stimuleren. Deze groepering weigerde overigens zijn medewerking aan het Forum 2040 omdat de geboden keuze tussen verlenging van de taxiweg of van de baan 07R/25L neerkomt 'op kiezen tussen pest en cholera'. Realisatie van deze uitbreidingsplannen zou ook volgens Natuurpunt Kortenberg resulteren 'in een

---

**Forum 2040
is geen onderhandeling,
wel een overlegplatform.**

---

marginalisering van deze streek'. Ook de Boerenbond waarschuwde dat een verlenging van de piste 25L gepaard zal gaan met 'een grote aantasting van waardevol landbouwgebied'.

In een brief aan de voorzitter van Forum 2040 uit ook het Vlaams-Brabantse Platform Luchthavenregio twijfels bij de noodzaak om de baaninfrastructuur aan te passen. Naast het beter kunnen verwerken van pieken vermoedt het Platform dat men de uitbreiding ook wil doorvoeren 'om vluchten anders te kunnen oriënteren'. Lees: 'Om vluchten boven bepaalde gebieden beter te kunnen weren', aldus de brief die ondertekend is door gouverneur Lodewijk De Witte, provincieraadsvoorzitter Chris Taes, Luc Wynant, voorzitter van het Toekomstforum Halle-Vilvoorde en Hans Eysen, voorzitter van het Burgemeestersoverleg Oost-Brabant. Het Platform vraagt in de brief 'het toekomstige exploitatiemodel maximaal af te stemmen op de huidige startbaanconfiguratie'. Ook CD&V-kamerlid Eric Van Rompuy uit Sterrebeek waarschuwde er al eerder voor dat de voorgestelde verlenging BAC de mogelijkheid biedt om vluchten boven Brussel te verschuiven naar het oosten van de Vlaamse Rand.

PARTICIPATIE?

In haar brief pleit het Vlaams-Brabantse Platform Luchthavenregio voorts 'voor meer tijd

'Het toekomstplan heeft pas een kans op slagen als de vluchten billijk worden verdeeld over de verschillende regio's.'

voor een echte, grondige dialoog'. 'De aangekondigde methodologie biedt onvoldoende garanties dat de complexe problematiek van de luchthaven en zijn toekomstige ontwikkelingen met 80-koppige Forum 2040 echt in de diepte zal worden aangepakt. Het beknopte programma zal de verschillende meningen en invalshoeken wel inventariseren, maar biedt geen ruimte voor een kwalitatief participatietraject dat het draagvlak voor het masterplan bij de inwoners en andere stakeholders daadwerkelijk kan verhogen', aldus gouverneur Lodewijk De Witte en co. Een gedragen consensus over het toekomstplan van de luchthaven is volgens het Platform overigens niet mogelijk 'zonder absolute duidelijkheid over een billijke verdeling van de vluchten over de verschillende gewesten'.

EERSTE SESSIE

Uit het verslag van de eerste themasessie over mobiliteit blijkt dat de deelnemers

alvast heel wat ideeën naar voren hebben gebracht. Zo was er een algemene consensus over het feit dat het openbaar vervoer zowel qua frequentie, stiptheid, comfort en prijs geoptimaliseerd moet worden. Vanuit verschillende hoeken werd bijvoorbeeld gepleit om de diabolotaks op de trein naar de luchthaven te integreren in het vliegticket en deze voor andere reizigers af te schaffen. Waarom bijvoorbeeld ook de metro niet doortrekken tot aan de luchthaven en nachtelijk openbaar vervoer voorzien? Een vrij ruime consensus was er ook over de invoering van één enkel ticket voor alle openbare vervoersmiddelen. Om de reizigersstromen in te perken werd onder meer gepleit om Nederlandse passagiers aan de grens op te vangen en met een shuttlebus naar de luchthaven te voeren. Enkele burgemeesters vroegen duidelijkheid over de ontsluiting via de E40 en verwezen naar de onrust hierover bij de omwonenden.

Koppelteken voor een regio

VLAAMSE RAND Vzw 'de Rand' vierde midden oktober zijn twintigste verjaardag met een druk bijgewoond symposium. Daar werd ook het boek '20 jaar de Rand. Koppelteken voor een regio' voorgesteld. Journaliste Tina Deneyer sprak met 74 bevoorrechte getuigen en ploegde door tientallen jaarverslagen. Resultaat: een lezenswaardig tijdsdocument over 20 jaar werking van vzw 'de Rand' in een evoluerende maatschappij en regio. Daarbij blijkt verbinden centraal te staan. Voorzitter Hubert Lyben: 'Vzw 'de Rand' heeft nooit het pad van de polarisering gekozen, en dat is cruciaal geweest. Er is altijd gekozen voor assertiviteit en verbinding, nooit voor agressiviteit en polarisering. De organisatie probeert altijd mensen samen te brengen.' Vzw 'de Rand' baat zeven gemeenschapscentra uit in de Vlaamse Rand rond Brussel. Verder doet de organisatie aan taalpromotie, geeft Randkrant en gemeenschapskranten uit, is partner in een digitaal documentatiecentrum en coördineert het Gordelfestival. • GS

 Wil je het boek lezen?
Stuur een mailtje naar info@derand.be

Niet-Belgen aanmoedigen om te stemmen

VLAAMSE RAND Nog altijd veel te weinig niet-Belgen nemen deel aan de lokale verkiezingen. Daar wil het nieuwe platform Eurorand met de verkiezingen van 2018 in het vooruitzicht iets aan doen. Het initiatief gaat uit van Wies Herpol, Roby Guns, Filip Moons en Joris Pijpen: vier mannen uit de Rand die zichzelf 'enthousiaste liefhebbers van de democratie' noemen. 'De bevolking in de Rand stijgt en het internationale karakter van de 19 gemeenten wordt almaar groter', zegt Wemmelaar Wies Herpol. 'En toch zien we jammer genoeg dat maar een heel klein percentage van die grote groep niet-Belgen zijn stem uitbrengt bij de gemeenteraadsverkiezingen. In 2006 en 2016 registreerde gemiddeld 15 procent van de potentiële EU-burgers zich als kiezer, bij de niet-EU-burgers ging het om amper 9 procent. Op die manier hebben de niet-Belgen erg weinig inspraak in het beleid van de gemeente, terwijl net dat bestuursniveau het dichtst bij de burger staat.' Eurorand heeft intussen op de website www.eurorand.be allerlei informatie verzameld over het thema en wil de gemeenten in de Rand en de hogere overheden stimuleren om initiatieven te ontwikkelen om meer niet-Belgen in het stemhokje te krijgen. 'De bestaande initiatieven willen we onder de aandacht brengen. Tegelijk willen we overheden en organisaties aanporren om nog meer actie te ondernemen. Met als uiteindelijke doel de participatie van niet-Belgen aan de lokale verkiezingen in de Rand, en bij uitbreiding heel Vlaanderen, te verhogen.' • TD

 www.eurorand.be

Onzekere toekomst voor Flanders Today

VLAAMSE RAND Het zijn onzekere tijden voor Flanders Today, het Engelstalige magazine dat nieuws brengt over Vlaanderen. Flanders Today is verbonden aan de groep Mediahuis, maar wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid. En die besliste eind maart om de geldkraan dicht te draaien. Volgens de Vlaamse regering volstaat het aanbod aan Engelstalig nieuws op de site van de VRT. 'De Engelstalige versie van de VRT-nieuwswebsite brengt vertalingen van korte stukjes op de Nederlandstalige site. Wat wij doen, is toch fundamenteel anders. Onze Engelstalige reporters gaan op pad om interviews te doen, maken analyses en diepen onderwerpen uit', reageert Lisa Bradshaw, hoofdredactrice van Flanders Today. Het tijdschrift is tien jaar zowel digitaal als in papieren versie verschenen. Sinds een aantal jaar moet je voor de papieren versie betalen en dat heeft voor een flinke dip in de abonnementen gezorgd. 'Dat maakt dat het economisch niet meer haalbaar is om zowel online als in print te verschijnen. We vinden dat uiteraard verschrikkelijk jammer, maar we kunnen er wel begrip voor opbrengen', zegt Bradshaw. 'We hebben de Vlaamse overheid er intussen gelukkig wel van kunnen overtuigen dat Flanders Today niet helemaal mag verdwijnen. We hopen dat we in een of andere vorm kunnen blijven voortbestaan. Wat het precies wordt, weten we op dit moment nog niet.' • TD

Centen om fietsen te stimuleren

VLAAMSE RAND De provincie Vlaams-Brabant wil zo veel mogelijk mensen op de fiets in de Vlaamse Rand. Daarom gaat het gemeentebesturen ondersteunen die inzetten op publieke fietsdeelsystemen in de regio, beveiligde fietsstallingen en dienstverlening voor fietsers aan mobiliteitsknooppunten. 'Een van de voordelen van fietsen is de mogelijkheid om vlot van deur-tot-deur te rijden. Als de afstand te groot is om per fiets af te leggen, kan je je tweewieler inzetten als aanvulling op andere vervoersmiddelen', zegt Steven Fagard, beleidsmedewerker mobiliteit bij de provincie. 'We willen gemeenten financieel steunen die bijvoorbeeld een hub willen installeren voor een fietsdeelsysteem zoals Blue Bike. Ook een aansluiting op het fietsdeelsysteem Villo! in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest biedt mogelijkheden. We moeten dus ook over de provinciegrenzen heen kijken, want verplaatsingen stoppen niet aan de grens. Ook de installatiekosten van beveiligde fietsstallingen of fietskluisen aan haltes voor openbaar vervoer komen in aanmerking voor een subsidie.' De provincie trekt voor de subsidiëring van de projecten rond fietsstimulering 115.000 euro uit. -TD

i Projectvoorstellen kunnen bij de provincie worden ingediend tot 31 januari 2018.

VeloDroom

SINT-PIETERS-LEEUV Freddy Missotten uit Sint-Pieters-Leeuw heeft zijn werk en leven neergepend in het boek *VeloDroom*. Missotten was jarenlang wielrenner en directeur van het wielopleidingsproject Jong Vlaanderen, dat onder meer Greg Van Avermaet, Sep Vanmarcke en Jürgen Roelants tot prof klaarmakende. 'Ik ben nu 70 jaar en wilde altijd al mijn memoires schrijven', vertelt Missotten. 'Het is niet zomaar het zoveelste wielboek geworden. Er staan uiteraard wielerverhalen en anekdotes in uit mijn wielertijd, maar er is ook een belangrijk luik over mijn familiegeschiedenis, mijn professionele carrière en internationale ervaringen en zelfs wat poëzie.' -TD

i *VeloDroom* van Freddy Missotten wordt voorgesteld op 17 november om 11 uur in Destelheide, Dworp.
Meer info: www.cycli-prom.be

Freddy Missotten

Brussels Airport investeert 52 miljoen euro om pier B uit te rusten met nieuwe instapbruggen zodat 's wereld grootste vliegtuig, de Airbus A380, op **Zaventem** kan vliegen. • Acht verenigingen en de uitbater willen zaal Nova in **Machelen** van de sloophamer redden. Een petitie hiervoor telt al meer dan 300 handtekeningen. • De kleuterschool van Don Bosco in **Sint-Pieters-Leeuw** is een crowdfundingactie gestart voor een nieuw afdak op de speelplaats. • **Hoeilaart** lanceert een herbruikbare boodschappentas die ook het winkelen in eigen gemeente promoot. • In aanloop naar de Werelddag van het verzet tegen armoede blijkt dat in Halle-**Vilvoorde** 1 op 7 gezinnen in kansarmoede leeft. • De politiezone Zennevallei houdt snelheidscontroles op plaatsen waar er zich ongevallen voordoen. Dat resulteerde in een 300-tal boetes voor overdreven snelheid. • In **Merchtem** is de huisartsenwachtpost Noord-West Brabant geopend. Zo'n 105.000 inwoners uit **Asse**, **Merchtem**, **Grimbergen**, **Opwijk**, **Meise-Wolvertem** en **Dilbeek** (Saviowijk en Groot-Bijgaarden) kunnen er tijdens weekends en feestdagen terecht. • **Sint-Genesius-Rode** en Aquafin investeren 1,8 miljoen euro om de Kwadebeek te saneren. • In **Machelen** is het nieuwe vrijetijdscentrum Bosveld met extra sportvelden, een nieuwe kantine en een cultuurzaal geopend. • In **Grimbergen** komt een nieuwe verkaveling van 37 woningen aan de Sint-Servaasstraat. • ViTeS, zo heet de Kringwinkel die aan de Brusselsesteenweg in **Overijse** de deuren heeft geopend. • De regionale televisiezender RINGtv heeft zijn website vernieuwd. • In **Dilbeek** is het licht op groen gezet voor de restauratie van

de Sint-Alenatoren. • Nog tot mei 2018 blijft de rotstui van het provinciedomein in **Huizingen** afgesloten voor restauratiewerken. • In **Tervuren** is de bekende fontein Bandundu Water Jazz Band aan de rotonde voor het Koloniënpaleis gerestaureerd. • De provincie Vlaams-Brabant bevestigt de afschaffing van buurtweg nr. 3 ter hoogte van parking C in **Strombeek-Bever**. Die afschaffing is nodig voor de realisatie van het Eurostadion. • Vervoermaatschappij De Lijn verhoogt het aantal bussen naar Brussels Airport, waardoor de luchthaven in het weekend beter bediend wordt. • Het snelste vervoersmiddel naar de hoofdstad is de fiets. Dat blijkt uit een test van de Fietzersbond waarbij vijf teams met drie verschillende transportmiddelen van **Tervuren, Strombeek, Overijse, Grimbergen** en **Asse** zo snel mogelijk op het Beursplein in Brussel moesten geraken. In alle gevallen haalde de fiets het van de auto en het openbaar vervoer. • In **Dilbeek** werd de Breugelfietsroute vernieuwd. • Rania El Mard uit **Asse** is de nieuwe voorzitter van de Vlaamse scholierenkoepel. • Experten van de Raad van Europa oordelen dat onze taalwetgeving moet worden aangepast en dat er Frans mag worden gesproken tijdens de gemeenteraden in de zes faciliteitengemeenten. • De politiezone **Asse, Merchtem, Opwijk, Wemmel** (AMOW) heeft 567 bestuurders geflitst tijdens de flitsmarathon, of 36 procent van de 1.574 gecontroleerde voertuigen. • Na **Dilbeek** tekende ook **Wemmel** het charter inbraakveilig wonen waarbij inwoners worden gestimuleerd om hun woning inbraakveilig te maken. • Het Agentschap Natuur en Bos wil de sportbeleving in bos en natuur vergroten. Er komt een rustplek met panoramisch zicht in het Lintbos in **Grimbergen** en een fitness in het vernieuwde Hanssenspark in **Vilvoorde**. • Vlaams minister Ben Weyts (N-VA) maakt vanaf 2018 jaarlijks 500.000 euro vrij ter ondersteuning van Nederlandstalige vrijetijdsbesteding in de zes faciliteitengemeenten in de Vlaamse Rand. • De Vlaamse regering wil de files de komende twee jaar aanpakken met vier nieuwe spitsstroken, waarvan één op de E40 tussen **Groot-Bijgaarden** en Affligem. • Omdat pesticiden verboden zijn, is het gemeentebestuur van **Grimbergen** bezig met het vergroenen van de vijf begraafplaatsen met onderhoudsvriendelijke alternatieven. • JH

Tweede leven voor Teirlinckhuis

BEERSEL De lucht boven het Herman Teirlinckhuis in Beersel is eindelijk opgeklaard. De gemeente verkoopt het huis van de bekende schrijver aan cultuurliefhebber Gino Coorevits, die het op zijn beurt voor 35 jaar in erfpacht geeft aan de vzw Het huis van Herman Teirlinck. Cultuurmanagers Sigrid Bousset en Hugo De Greef zijn de drijvende krachten achter de nieuwe vereniging. Ook onder meer auteur David Van Reybrouck, politicus Herman Van Rompuy en advocaat Johnny Maeschalck zijn lid. De nieuwe vzw pakt meteen uit met een reeks activiteiten in het Herman Teirlinckhuis. 'Zo is er op 11 en 12 november een eerste opendeurweekend in het huis en de prachtige tuin. Voor het eerst in drie jaar kan je de bijzondere plek weer bezoeken', zegt Sigrid Bousset. 'Op 11 november komen zeven acteurs onder wie Jan Declair, François Beukelaers, An Tuts en Dirk Roofthoof lezen uit het werk van Herman Teirlinck. Op 15 december wordt in het huis de biografie over Teirlinck van Stefan Van den Bossche voorgesteld.' In de zomer van 2018 moet de restauratie van het huis starten. De oorspronkelijke meubels komen ook terug en op de eerste verdieping wordt een appartement ingericht voor een *artist in residence*. Eens het huis is gerestaureerd, wil de vzw er twee keer per maand een literaire-culturele activiteit organiseren. • TD

www.huisvanhermanteirlinck.be

Tropisch plantenpaleis

MEISE De Plantentuin kan sinds kort pronken met zijn vernieuwde plantenpaleis. 'Daarmee is de eerste, belangrijke stap in het masterplan van de Vlaamse overheid afgerond', legt Manon Van Hoya van de Plantentuin uit. 'De hoofdingang is volledig vernieuwd en de vijf aparte serres zijn nu samengevoegd tot één indrukwekkende regenwoudvleugel.' Om de heropening van het Plantenpaleis te vieren, vinden er op Allerheiligen en op elke zondag van november allerlei activiteiten plaats in de gerenoveerde serres. 'De sfeer in het serrecomplex zal zo tropisch zijn als de temperatuur', belooft Van Hoya. 'Telkens zijn er lekkere hapjes en drankjes, muziek, miniworkshops, vertellingen en rondleidingen. Op zondag 26 november doen we ook mee aan de Dag van de Wetenschap. Dan kan je exclusief ons herbarium bezoeken en kom je alles te weten over de wonderde wereld van de paddenstoel.' • TD

www.plantentuinmeise.be

Op zoek naar

VLAAMSE RAND Vzw 'de Rand' zoekt onafhankelijke bestuurders. In het kader van het decreet deugdelijk bestuur moet de organisatie zijn Raad van Bestuur herschikken. Voortaan zal de Raad van Bestuur bestaan uit drie leden voorgedragen door de Vlaamse regering, twee leden voorgedragen door de provincie Vlaams-Brabant, een vertegenwoordiger van elk van de zeven gemeenschapscentra en zes onafhankelijke bestuurders. Naar die laatste zes is vzw 'de Rand' nu op zoek. Heb je voeling met de specifieke situatie van de Vlaamse Rand rond Brussel en onderschrijf je de missie en de waarden van vzw 'de Rand'? Dan kan je je kandidaat stellen voor deze functie. De Raad van bestuur komt zeven keer per jaar samen. Vzw 'de Rand' ondersteunt en bevordert het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Rand rond Brussel, met een bijzondere focus op de zes faciliteitengemeenten. Daarvoor exploiteert de vzw zeven gemeenschapscentra, voert een actief taalpromotiebeleid, publiceert RandKrant en gemeenschapskranten, is partner in het documentatiecentrum Vlaamse Rand en coördineert het Gordelfestival.

www.derand.be of bij algemeen directeur Eddy Frans, eddy.frans@derand.be.

GRNS brengt mensen samen

STROMBEEK-BEVER De Brusselse vzw Cultureghem heeft letterlijk zijn grenzen verlegd het voorbije half jaar. De organisatie creëerde op een veld aan de Rode Poort in Strombeek-Bever een nieuwe ontmoetingsplek. 'We zijn er in april neergestreken met twee containers en allerlei materiaal', legt Yannick Roels van Cultureghem uit. 'Samen met de buurtbewoners hebben we allerlei activiteiten georganiseerd voor de buurt: yoga- en verwensessies, speelfeesten, open air cinema, noem maar op. Onze bedoeling was om mensen de kans te geven om mekaar te ontmoeten in de publieke ruimte en dat is aardig gelukt. We hoorden vaak van mensen dat er in de buurt vrij weinig samenhang was. In die zes maanden is daar toch iets aan veranderd.' Deze maand trekt Cultureghem weer weg uit Strombeek, maar daarmee is het Rode Poort GRNS-verhaal niet afgelopen. 'We dragen het initiatief nu over aan het burgercollectief dat ontstaan is. Een van de containers en het terras blijven staan, zodat ze zelf verder samen dingen kunnen organiseren en buurtmakers kunnen zijn.' -TD

50° 55' 38' N
4° 25' 27' E

Wat doet de tijd met ons? Het is een thema dat Cloo Potloot al vele jaren bezighoudt. Gebouwen waar de tijd zijn sporen nalaat, zijn dan ook plekken waar ze graag vertoeft. De Kruitfabriek is er zo een. **TEKST** Nathalie Dirix • **FOTO** Filip Claessens

Mijn eerste kennismaking met de Kruitfabriek was meteen bingo. Niet alleen omdat het een oud gebouw met een rijk verleden is, maar ook omdat de fototentoonstelling *Forsaken beauty* die er toen liep, mij erg aansprak. De vergankelijkheid der dingen, het is een thema dat me niet loslaat.

OUDE GEBOUWEN NIEUW LEVEN GEVEN

Potloot bekent dat ze nostalgisch van aard is. Een punt achter het verleden zetten, is niet haar sterkste kant. Voor haar blijft het verleden verder leven in het heden. Vandaar dat een initiatief zoals de Kruitfabriek haar nauw aan het hart ligt. 'Ik vind het knap dat ze dit oude gebouw een nieuwe bestemming hebben gegeven. Hier wordt weliswaar geen kruit meer gefabriceerd, maar de ziel van vroeger is nog steeds aanwezig. Je voelt als het ware nog het harde labeur van de arbeiders die hier actief waren.'

'Die connectie met het verleden geeft deze plek een extra dimensie. Ik mag er niet aan denken dat dit gebouw op termijn plaats zal moeten maken voor nieuwbouw. De gedachte alleen al stemt me droef. We kunnen het verleden toch niet zomaar uitwissen? Voor mij

zijn verleden, heden en toekomst met elkaar verbonden. In de Kruitfabriek heeft men dat duidelijk begrepen. Deze plek leeft. Kijk maar naar de graffiti, de vele culturele activiteiten, de 'kruittuin' waar je je eigen groenten kan telen, de gadgetshop en de bar. Ze geven deze plek een heel eigentijdse dynamiek.'

SCHILDEREN OM DE TIJD TE VERGETEN

In haar vrije tijd doet Potloot aan *urban exploring*. Ze trekt er met haar camera op uit om oude vervallen gebouwen te fotograferen. Een bezigheid waar ze helemaal in opgaat en die haar naar allerlei onherbergzame plaatsen brengt. Zo deed ze al interessante ontdekkingen in Cuba, New York, Vietnam,... 'Het moet een ongelooflijke ervaring zijn om een desolate stad, zoals bijvoorbeeld Tsjernobyl, te bezoeken. Dat lijkt me een plek waar de tijd is blijven stilstaan. Dat gevoel zou ik willen vastleggen.'

Naast fotografie is de schilderkunst een andere passie van haar. 'Ik experimenteer veel met kleuren. Mijn werken bestaan vaak uit meerdere lagen. Elk schilderij is anders. Als ik begin, weet ik niet waar ik zal uitkomen. Ik ga volledig op in het schilderen. Het helpt me om de harde wereld achter mij te laten, de tijd te vergeten en het verleden los te laten. Want hoezeer ik ook iets heb met gebouwen en mensen met een verleden, tegelijkertijd beseft ik dat je het verleden moet kunnen loslaten. Als je te veel aan het verleden gehecht blijft, bestaat het gevaar dat een nieuwe toekomst geen kans krijgt. Dat beseft dringt steeds meer door met het ouder worden. Ik stel dan ook vast dat ik de voorbije jaren steeds minder dingen uitstel. Misschien is dat wel de essentie van zestig worden? De tijd dringt. Dus laten we vooral van die kostbare tijd gebruikmaken en hem zo goed mogelijk benutten.'

Voormalig journalist Walter Zinzen

‘Waar zijn de grote ideeën?’

Hij wordt ‘de laatste pitbullinterviewer van de VRT’ genoemd of ‘de Vlaamse Bernie Sanders’. Qua complimenten kan het tellen, maar voormalig VRT-journalist Walter Zinzen blijft er kalm onder. ‘Zoiets is fijn om te horen, maar laat ons nuanceren.’

TEKST Ines Minten • FOTO Filip Claessens

De jonge Walter Zinzen twijfelde tussen een loopbaan als leraar of journalist. ‘Dus ging ik Germaanse filologie studeren. Zowel in het onderwijs als in de journalistiek had ik talen nodig. Een grondige kennis van het Nederlands leek me onontbeerlijk. Ik nam er Duits bij omdat mijn vader Duitstalig was, maar zijn moedertaal nooit heeft gesproken met mij.’ Met zijn diploma op zak trok hij drie jaar naar het pas onafhankelijk geworden Congo. ‘Afrika en het dekolonisatieproces fascineerde mij. En ik had nog een goede reden: wie een contract van drie jaar tekende, ontsnapte aan de legerdienst.’

ELLEDE EN DYNAMISME

Terug in België koos Zinzen voor de journalistiek. ‘Ik heb een klein jaar bij de Gazet van Ant-

werpen gewerkt. Ik schreef er als *binnenland-correspondent* over Congo. Straf, hè? Congo was onafhankelijk, maar België beschouwde het land nog altijd als binnenland.’ Al snel kwam hij bij de toenmalige BRT terecht, waar hij afwisselend aan de slag was als reportagemaker, presentator en eindredacteur van het Journaal, Panorama en TerZake.

‘Ik heb het allemaal met veel genoegen gedaan, maar op de periode van Panorama kijk ik met het grootste plezier terug. Reportages maken, is het meest complete werk. Tijdens het Mobuturégime mocht ik een tijdje Congo niet meer in, maar ik heb wel veel andere Afrikaanse landen kunnen bezoeken. Soms was dat moeilijk, vanwege burgeroorlogen en regimes die geen pottenkijkers wilden, maar die moeilijke omstandigheden geven later wel de grootste voldoening. Ik heb veel ellende laten zien, maar we hadden ook aandacht voor de andere kant van de medaille.

Zo zijn we een aantal keer in Mozambique geweest. Zogezegd woedde daar een burgeroorlog, maar in feite ging het om een guerrillabeweging die gefinancierd en bewapend werd vanuit Zuid-Afrika. Je bezoekt dan een dorp dat compleet vernield is. De mensen zijn gevlucht, de hutten platgebrand. Een jaar later kom je er terug en het dorp staat er weer. In Congo net hetzelfde: er is daar zoveel verwoest in het oosten, maar telkens beginnen de mensen opnieuw. Het dynamisme, de creativiteit en het technisch vernuft om problemen te lijf te gaan, is er ongelooflijk.’

Dat is het wat Zinzen aantrekt in het Afrikaanse continent: de mensen en hoe ze leven. ‘Je moet er natuurlijk voor opletten dat je geen omgekeerde racist wordt, maar ze hebben er toch vormen van cultuur waar we nog wat van kunnen leren. Het grenzeloze respect van Afrikanen voor oude mensen bijvoorbeeld. Ze snappen totaal niet waarom wij onze ouderen in betonnen blokken steken

en ze als kleine kinderen behandelen. Je kunt tegenwerpen dat de meeste Afrikaanse landen geen sociale zekerheid kennen. Klopt. Maar de families leven er samen, ze onderhouden hun ouders en grootouders en dat gaat nooit met minachting gepaard. Het gaat me om de mentaliteit. De ontzettende beleefdheid van veel Afrikanen, is nog zoiets. Daarom krijg ik het zo geweldig op mijn heupen als ik politici hier hoor verkondigen dat wij een superieure samenleving hebben. Superieur?! Geef eens wat voorbeelden, misschien?’

PITBULL

Onlangs noemde journalist Yves Desmet Walter Zinzen ‘de laatste pitbullinterviewer van de VRT’. De pitbull ging vijftien jaar geleden met pensioen, maar heeft nog niets aan scherpte ingeboet. Geregeld fileert hij de actualiteit in een opiniestuk, nu en dan rolt er een boek van de pers. Een pitbullinterviewer wordt hij graag genoemd, maar de laatste? Nee. ‘Toen Phara de Aguirre TerZake deed, was ze minstens even scherp, maar ze mocht het niet blijven doen. Onder meer onder impuls van Siegfried Bracke is de mentaliteit

‘Wie verzandt in zwartkijkerij doet niets meer.’

bij de openbare omroep veranderd. Het harde interview was niet langer wat de kijker wilde, vond men. Journalisten konden maar beter de vragen stellen waar de man in de straat mee zat. Het nieuws rapen op café, noemde Björn Soenens het later. Ik verwijt mijn huidige collega’s niets. Het beleid daarentegen, verwijt ik veel. Men wil de kijker behagen, maar vergeet dat heel wat kijkers net wel willen dat er echte vragen worden gesteld.’

POLITIEKE KABOUTERS

Een ander recent compliment komt van schrijver David Van Reybrouck, die in Zinzen een Vlaamse Bernie Sanders ziet. De oud-journalist moet er smakelijk om lachen. ‘Ik ben tachtig. Dat moet je een man van mijn leeftijd niet meer aandoen.’ Los van zijn persoon vindt hij de oplossing van de ‘grote

FR

‘OÙ SONT LES GRANDES IDÉES?’

On le surnomme le ‘dernier interviewer pitbull de la VRT’ ou le ‘Bernie Sanders de Flandre’. Pas mal comme compliments, mais l’ancien journaliste de la VRT Walter Zinzen de Sterrebeek en rit de bon cœur. ‘J’ai quatre-vingt ans. Il ne faut plus faire une chose pareille à un homme de mon âge.’ Indépendamment de sa personne, il estime que la formule des ‘grandes personnalités en politique’ n’est pas vraiment la meilleure. ‘Le petit monde politique belge est occupé par des nains. Angela Merkel est la dernière grande personnalité sur la scène européenne, alors que nous en avons tellement dans le passé: Spaak, Schuman, Jean Rey, ... Peut-être faut-il plutôt s’intéresser aux personnes, mais alors à des personnes qui ont des idées. Actuellement, s’il y a des politiciens belges avec une vision, alors ils la cachent bien. Alexander De Croo a peut-être une vision, en effet: tout privatiser. Les soins de santé, la coopération au développement. C’est une vision, mais ce n’est pas la mienne.’

figuren in de politiek' ook niet meteen de beste. 'Ik mis ze wel, de grote politieke figuren, zowel bij ons als in Europa. Het Belgische politieke wereldje wordt bewoond door kabouters. Angela Merkel is de laatste grote figuur op het Europese toneel, terwijl we er vroeger zoveel hadden: Spaak, Schuman, Jean Rey... Dus ja, misschien moeten we het dan toch van personen hebben, maar dan wel van personen met ideeën. Van Sanders en Corbyn kun je inderdaad niet ontkennen dat ze ideeën hebben. Men noemt het oude socialistische ideeën, oké, maar ze trekken er wel een jong publiek mee aan.'

Waar zijn de grote ideeën in onze huidige politiek? 'Als er vandaag al mensen met een visie in de Belgische politiek zitten, dan steken ze die goed weg. Alexander De Croo heeft er misschien één, ja: alles privatiseren. De gezondheidszorg, de ontwikkelingssamenwerking. Het is een visie, maar niet de mijne. Hoe goed kan het lopen als je het gevangeniswezen privatiseert? Kijk naar de Britse spoorwegen: daar zijn in het begin veel dodelijke treinongevallen gebeurd door slechte zorgen. Privatiseren is geen oplossing. Maar waar blijft het antwoord? Zelfs de socialisten gaan tegenwoordig mee in die neoliberale *speech*. De klacht van Van Reybrouck is vooral dat er niet wordt nagedacht over een alternatief voor het neoliberalisme. Ik vind het erg, maar heb er ook geen oplossing voor.'

VERLOREN TALENT

'Waar ik me ook heel boos over kan maken, is hoe weinig er wordt gedaan om de ongelijkheid uit te roeien. Ze is kleiner dan vroeger, maar ze is hardnekkig. Wie zijn de armen van vandaag, las ik onlangs? Vrouwen – vooral alleenstaande moeders – en mensen van allochtone afkomst. In dezelfde krant lees je een klacht van hoogopgeleide allochtonen die hard hebben moeten vechten om niet automatisch naar het beroeps of technisch onderwijs verwezen te worden. Veertig jaar geleden maakten we al reportages over dat thema! Dus mag je besluiten dat er in al die jaren niets is veranderd, dat de leerkrachten en CLB's van vandaag, met al hun goede bedoelingen, hun gedrag niet hebben aangepast, ondanks alle oproepen daartoe. Hoeveel talent is er zo niet verloren gegaan?

Begin me dus niet te zeuren over de mislukking van de integratie, als je niet eerst zorgt voor onderwijs dat goed is voor iedereen.'

Toch kun je Zinzen bezwaarlijk een pessimist noemen. Optimisme ziet hij als een morele plicht. 'Globaal genomen gaat het met de mens beter dan ooit. Twee dagen na een aanslag hoef je met zo'n argument niet komen aandraven, maar in se is het geweld in de loop van de tijden afgenomen. We leven langer, zijn gezonder, hebben ziektes als de pokken uitgeroeid.' De statistieken hebben altijd gelijk. Zinzen wijst terecht naar de populaire boeken van Yuval Noah Harari, waarvan het recentste bij hem thuis in Sterrebeek op de eettafel ligt. Maar boeken als *Sapiens* en *Homo deus* van Harari, van Steven Tinker en die van pakweg

Philipp Blom, die nogal expliciete parallellen trekt tussen verschillende historische tijdperken, kun je ook anders lezen. De mens is al miljoenen jaren bezig met manieren te zoeken om samen te leven, en nog heeft hij het niet geleerd. 'Dat is waar', geeft Zinzen toe. 'Ik heb mijn hele leven wantoestanden laten zien, dus ik ben de laatste om blind te blijven voor wat er misgaat. Kijk naar de crisis met Noord-Korea: soms zetten we stappen achteruit. Een tegenvoorbeeld is Zuid-Afrika. Het gaat er nog altijd niet schitterend, de corruptie swingt er de pan uit, maar er worden geen mensen meer vervolgd of vermoord omdat ze een andere huidskleur hebben.' En dus is algemeen optimisme op zijn plaats, want wie verzandt in zwartkijkerij doet niets meer. 'En dan stopt het.'

'Privatiseren is geen oplossing. Maar waar blijft het antwoord?'

Snelle toename bevolking

In 2030 zal de Vlaamse Rand 461.259 inwoners tellen, of 10,5 procent meer dan in 2014. Snelste stijgers zijn Vilvoorde en Machelen met een toename die meer dan het dubbele bedraagt van de hele regio. Slechts één gemeente zal minder inwoners tellen: Meise met een lichte achteruitgang van 0,2 procent.

TEKST Geert Selleslach • FOTO Filip Claessens

De prognoses op basis van de cijfers van de Studiedienst van de Vlaamse regering zijn duidelijk: onze regio slijt razendsnel dicht, niet alleen op vlak van autoverkeer, maar ook op vlak van bevolkingsdichtheid. In 2017 bedraagt de bevolkingsdichtheid van de negentien gemeenten van de Vlaamse Rand samen 891 inwoners per km²; in Vlaanderen is dat iets meer dan de helft, of 481 inwoners per km². Tien van de negentien gemeenten in de Rand hebben een hogere bevolkingsdichtheid dan het gemiddelde van de regio, met als stevige uitschieters Kraainem, Drogenbos, Wezembeek-Oppem, Vilvoorde. We leven hier dus behoorlijk op elkaar. Niet voor niets willen we die stukjes open ruimte behouden.

Daarbij komt dat op vijftien jaar tijd de bevolking van de regio met 10,5 procent zal toenemen. De groei gaat aan zo'n spectaculaire snelheid dat gemeenten en Vlaamse overheid met heel wat uitdagingen geconfronteerd zullen worden. Denk maar aan mobiliteit en huisvesting, maar ook aan basisinfrastructuur voor onderwijs, welzijn en ontspanning.

DE VOORSPELLING

De zogenaamde tewerkstellingsgemeenten in het noordoosten van de regio groeien spectaculair. Naast Vilvoorde (25,3%) en Machelen

(21,3%) zullen ook Zaventem (15,4%) en Grimbergen (13,7%) een sterke groei kennen. In het westen van de regio groeit de bevolking van Asse (14,3%), Sint-Pieters-Leeuw (13,5%) en Dilbeek (7%) snel aan, maar ook een semi-rurale gemeente als Merchtem kent een forse groei van net geen tien procent. Opvallend is ook de eerder geringe stijging van de bevolking in de druivengemeenten ten aanzien van de andere gemeenten in de Rand: Tervuren (2,1%), Overijse (4,5%) en Hoeilaart (4,9%). Een beetje vreemde eend in de bijt is Beersel met een aangroei van 4,4%, en natuurlijk Meise waarvoor de prognose, als enige gemeente in de Rand, op een zeer lichte daling wijst (- 0,2%)

DE ZES

In de faciliteitengemeenten is het beeld anders en divers. Hoewel de bevolking van deze gemeenten het laatste jaar slechts lichtjes is gestegen of gedaald, zien we met de blik op 2030 voor Wemmel (13%) en Drogenbos (11,9%) een stevige groei, voor de andere faciliteitengemeenten een matige tot zwakke: Linkebeek (3,2%), Kraainem (2,8%), Sint-Genesius-Rode (2%) en Wezembeek-Oppem (1,8%). Het zijn natuurlijk kleine gemeenten met in absolute cijfers een laag bevolkingsaantal en een apart statuut, maar die - Sint-Genesius-Rode

(801 inwoners/km²) uitgezonderd - in 2017 al opvallend veel dichter bevolkt zijn dan de rest van de Rand. Voor Kraainem (2.353 inwoners/km²), Drogenbos (2.191), Wezembeek-Oppem (2.060) en Wemmel (1.845) is dat vandaag zelfs meer dan het dubbele van de gemiddelde bevolkingsdichtheid (891), voor Linkebeek is dat 1.138 inwoners per km².

DE TOEKOMST

Met al deze cijfers in het achterhoofd kunnen we alleen maar hopen dat de beleidsinspanningen voor de Rand worden volgehouden en dat hier en daar een versnelling hoger wordt geschakeld. Volgens de Vlaamse regering heeft onze regio geen centrumstad, hoewel volgens veel waarnemers Vilvoorde en, net buiten de Rand, ook Halle die rol wel spelen. Het Toekomstforum van de burgemeesters uit Halle-Vilvoorde opperde al het idee om de hele regio als een 'centrumstad' te beschouwen, al kan je je bij vele gemeenten in de Rand niet echt een stadsgevoel voorstellen, en sommigen willen dat ook expliciet niet.

En toch. Louter op basis van de bevolkingscijfers hebben een aantal grotere gemeenten in het noordoosten en het westen van de regio een bevolkingsaantal dat in aanmerking komt om een 'centrumstad' te zijn. Zo tellen Vilvoorde en buurgemeenten Grimbergen en Machelen op dit moment samen 95.818 inwoners (in 2030: 111.295 inwoners), Dilbeek en buurgemeenten Asse en Sint-Pieters-Leeuw tellen momenteel samen 108.488 inwoners (in 2030: 117.561 inwoners). Hoorde ik enkele maanden geleden niet dat de stad Leuven fier zijn honderdduizendste inwoner welkom heette?

Voorspelling bevolkingsdichtheid

	2014	2030	%
Asse	31.754	36.297	+14,3%
Beersel	24.496	25.585	+4,4%
Dilbeek	41.034	43.897	+7%
Drogenbos	5.093	5.699	+11,9%
Grimbergen	36.524	41.515	+13,7%
Hoeilaart	10.630	11.154	+4,9%
Kraainem	13.570	13.954	+2,8%
Linkebeek	4.792	4.947	+3,2%
Machelen	14.271	17.315	+21,3%
Meise	18.569	18.530	-0,2%
Merchtem	15.900	17.476	+9,9%
Overijse	24.643	25.761	+4,5%
Sint-Genesius-Rode	18.005	18.371	+2%
Sint-Pieters-Leeuw	32.933	37.367	+13,5%
Tervuren	21.321	21.769	+2,1%
Vilvoorde	41.843	52.465	+25,3%
Wemmel	15.586	17.627	+13%
Wezembeek-Oppem	13.894	14.144	+1,8%
Zaventem	32.388	37.388	+15,4%
Totaal Vlaamse Rand	417.246	461.259	+10,5%

Bron: Studiedienst Vlaamse Regering, projecties van de bevolking en de huishoudens voor Vlaamse steden en gemeenten, 2015-2030

Weerman Frank Deboosere pendelt dagelijks met de fiets vanuit de Vlaamse Rand naar zijn werk op de VRT. Enkele dappere sportievelingen doen het hem na. Wat bezielt hen? En waaraan denken ze tijdens hun tocht? **Karen Van Hemelrijck** fietst dagelijks van Koningslo naar Brussel.

AANTAL KM / DAG

8,5 km x 2

GEMIDDELTE SNELHEID

20,4 km/u

TIJD

: 25 min heen, 25 min terug

ROUTE

Koningslo – Brussel
(verschillende locaties)

Het hier en nu

‘Ik sport graag’, zegt Karen Van Hemelrijck. ‘Ik heb drie jonge kinderen en besloot het nuttige aan het aangename te koppelen en met de fiets naar het werk te gaan.’

TEKST Tine Maenhout • FOTO Filip Claessens

Het is een goede dagelijkse training wanneer je naar Brussel fietst. Je moet hellingen op en af, tussen het verkeer laveren en alert blijven. Het gevoel wanneer je na de tocht van je fiets stapt, is zalig.’ Naast het sportieve heeft Van Hemelrijck nog een ander argument om dagelijks met de fiets naar Brussel te pendelen. ‘Het geeft een goed gevoel om niet afhankelijk te zijn van files en openbaar vervoer en om bewust na te denken over verplaatsingen. Mijn man en ik laten de auto zo vaak mogelijk thuis. Het is een groot voordeel om precies te weten hoe lang je over je traject zal doen.’

BIJPRATEN

‘Soms fietsen mijn man en ik samen naar Brussel. Dan hebben we wat tijd om bij te praten. Wanneer ik alleen naar het werk fiets, denk ik niet al te veel na. In het heengaan laat ik de kleine en grote zorgen in mijn hoofd passeren, wanneer ik terug rij, verwerk ik mijn dag, maar eigenlijk leef ik al fietsend meestal in het hier en nu.

Wanneer ik langs het kanaal van Vilvoorde fiets ervaar ik veel vrijheid. Het ruimtegevoel, de lucht en het water geven rust en energie tegelijk. Daar geniet ik van. Het fietspad langs het kanaal is afgescheiden van de baan en veilig. Je kan er gewoon ‘zijn’. Ik kan mij dan vrolijk maken om een boot die met de stroom langs me heen glijdt. Tot ik dan aan een helling kom of felle tegenwind heb, dan ga ik in sportmodus en tel ik het aantal automobilisten dat over een smartphone gebogen in de file staat, en dat zijn er veel hoor. Dat motiveert me om extra snel de meer pittige delen van mijn traject door te koersen. Ik rijd met een Gazelle met 24 versnellingen en ik gebruik ze allemaal.’

FIETSEN VERANDERT EEN MENS

‘In Brussel aangekomen ervaar ik het fietsen helemaal anders. Er zijn kruispunten waar veel verschillende wegen samenkomen en waar elke logica wat betreft verkeerslichten voor fietsers ontbreekt. Automobilisten staan daar niet bij stil, evenmin wanneer ze een parkeerplaats of een tankstation uitrijden. Een fietshelm, goede verlichting, een vestje en een

fluorescerende band zijn onontbeerlijk, maar dan nog vraagt het ervaring om in Brussel te fietsen. Een tijd geleden zag ik hoe een automobilist een ongeluk met twee fietsers net kon vermijden. Die fietsers gingen direct met hem in gesprek. Dat is positief, want het verkeer in Brussel is een gevaar voor fietsers en hoe meer dialoog er op gang komt, hoe meer mensen het uiteindelijk zullen aandurven om toch met de fiets naar het werk te gaan.’

‘Mijn collega’s zeggen dat ik veranderd ben sinds ik fiets,’ vertelt Van Hemelrijck. ‘Ik ben vrolijker en energiekeer. Het gebeurt ook wel eens dat ik goede ingevingen krijg op de fiets. Op mijn vast kantoor is er een fietsparking en zijn er ook plooifietsen beschikbaar. Dat stimuleert mijn collega’s om meer te fietspendelen. Ik ben onderwijsondersteuner voor het Onderwijscentrum Brussel. Voor mijn werk word ik op verschillende scholen in Brussel verwacht, waar ik met de fiets naartoe rijd. Ik behoor jammer genoeg tot een minderheid. Veel kinderen en leerkrachten komen met de auto naar school. Daar zou verandering in moeten komen door sensibilisering en een betere infrastructuur.’

Mogen wij voorstellen: perfect natuurbeheer

Natuurbeheer is geen makkelijke materie. De meningen lopen sterk uiteen over aanpak, technieken, kosten, enzovoort. Dat zou nu van de baan moeten zijn, want wij ontdekten zopas een lapje perfect beheerde natuur. Kom dat zien.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

Een belangrijke reden voor de uiteenlopende meningen over natuurbeheer is dat er te weinig goede voorbeelden zijn van hoe je parken en natuurgebieden onderhoudt en wat de resultaten zijn op biologisch en maatschappelijk vlak. Dat probleem lijkt nu opgelost, want er bestaat een prachtvoorbeeld waarvan je veel inspiratie kunt opdoen.

HALF MIRAKEL

Je moet er wel voor naar Brussel, naar het Boudewijnpark op de grens tussen Jette en Ganshoren. Het hele gebied beslaat ongeveer honderd hectare; daar zijn dan ook het Laarbeekbos en het Moeras van Ganshoren bij gerekend. Het door Leefmilieu Brussel aangelegde middelste gedeelte bestaat uit drie fasen, met elk hun typische kenmer-

ken. De Tentoonstellingslaan snijdt er dwars doorheen, maar dat zet geen domper op de feestvreugde. De Groene Wandeling leidt je langs alle delen waardoor je in contact komt met alle aspecten van dit gevarieerde park en natuurgebied; zowat het best beheerde van België. Zowel vanuit het standpunt van zacht medegebruik door duizenden omwonenden als vanuit het pure natuurstandpunt kan je stellen dat hier een half mirakel is verricht. De kritiek die er kwam bij de werken van fase II ging vooral over het verdwijnen van te veel natuur ten koste van een te groot aandeel verhardingen en parkachtige structuren. Vandaag merk je dat de kanalisatie van de grote publiekstoeeloop goed in elkaar zit, want de meeste mensen met gezinnen stromen daar naartoe. Met de aantrekkingspolen als een speeltuin en enige horeca was dat ook de bedoeling, en werden de verwachtingen ingelost. Tegelijk is er minder publiek in de meer natuurlijke zones die zich vooral ten westen van de Tentoonstellingslaan bevinden. Dat was ook de bedoeling, want de natuur heeft baat bij zo veel mogelijk rust. Ten oosten van de Tentoonstellingslaan is er op zowat elk moment van het jaar volk aanwezig, maar de zone is groot, en zelfs in de buurt van de ligweiden en de zitbanken heeft Leefmilieu Brussel gezorgd voor een makkelijk beheerbare vegetatie die zo natuurlijk mogelijk aanvoelt. Dat

geeft een mooi contrast met de kortgeschoren gazons waarop kinderen graag ravotten.

Er liggen nogal wat wandelpaden die je de keuze laten om de meest gebruikte zones aan te doen of je naar de wat rustigere randzones te begeven die aansluiten op de drukke, achterliggende stad. Het contrast tussen de vreedige groenzone en de drukke verkeersassen kan moeilijk groter. Eens je het park betreedt, daalt echter de rust neer en zit je in een aangenaam kader. Joggers zijn er in alle maten en kleuren, toevallige ontmoetingen tussen burens geven aanleiding tot een fijne babbel, kinderen observeren vanaf de waterkant de eenden en meerkoeten die winter en zomer leven in de brouwerij brengen.

PUUR NATUUR

Hoe groot is het contrast met de westkant van de Tentoonstellingslaan! Daar heeft natuur een prominente plaats gekregen en de aangename wandelpaden leiden je naar heel wat biotopen. Ruige moeraszones wisselen af met knotwilgenrijen. Het Poelbos ligt naast oude, beekbegeleidende graslanden van uitstekende kwaliteit. Die op de noordoever gaan steil omhoog en genieten van de herfstzon. De samenstelling van de vegetatie is prima, al zie je dat in juni beter dan nu. In de Molenbeek groeien veel soorten waterplanten die uitstekende schuilplaatsen zijn voor kikkers, dat

Joris Hintjens was vijftien jaar journalist. Daarna elf jaar ontwikkelaar van windenergieprojecten. Nu bekwaamt hij zich in de digitale cartografie. Voor *RandKrant* schrijft hij afwisselend met Dirk Volckaerts, Fatima Ualgasi en Tom Serkeyn de column *mijngedacht*.

Wereldverbeteraar

padden en visjes. In de zomer vliegen de libellen je hier om de oren. Iets verderop kan je doorsteken naar het Laarbeekbos, maar dat is naar ons gevoel toch iets te veel het mekka van loslopende honden en wat ze achterlaten. Nog verderop kruis je de spoorweg, passeer je het kerkhof van Ganshoren, ga je langs enkele volkstuintjes en kom je in het eigenlijke Moeras van Ganshoren. Daar leeft al een hele tijd een populatie ringslangen, zie je de ijsvogel over de spoorweg vliegen en wisselen ruige moerassen af met dreven en pittoreske natuurzones.

Geen enkel deelgebied van alles wat je hier ziet, wordt aan zijn lot overgelaten. Overal is er de tussenkomst van de werkmensen van Leefmilieu Brussel, maar dat merk je nauwelijks. Dat je een zo prachtig natuurgebied tot aan de rand van de stad trekt, met een groene vinger die diep in het harde stadswefsel doordringt, is een prestatie van formaat. Dat er zich bovendien bijzonder veel en soms zeldzame soorten kunnen handhaven, is bijna te mooi om waar te zijn. En toch is dit gebied al enkele tientallen jaren het topgebied dat het steeds meer is geworden naarmate de mens de natuur met zachte hand heeft begeleid. In andere delen van de Molenbeek- en Maalbeekvallei vinden nieuwe initiatieven plaats om mens en natuur meer kansen te geven mekaar te vinden in een kwaliteitsvol kader.

Hebt ge dat gezien van die rusthuizen? Ze geven de mensen daar een stuk oud brood en doen om 18 uur het licht uit. En daarvoor rekenen ze dan 4.000 euro per maand of zoiets. 't Is jammer dat ik zoveel belastingen betaal, anders zou ik iets overhouden en dat ook in die rusthuizen investeren, zoals die mannen van Inbev. Die gasten doen dat echt, hé! Die investeren het geld dat ze niet aan de belastingen moeten geven in rusthuizen. En zo verdienen ze nog meer.'

Ik haalde mijn schouders op en nam een slok. 'Weet ge welk bier ze verkopen in die rusthuizen?' Zelf schoot hij in de lach. Hij vond zichzelf grappig. Hij keek mij aan en merkte mijn stoïcijnse blik.

'Ge hebt gelijk. Eigenlijk is het triestig.' Hij rommelde wat met een tandenstoker in een restje mosterd op de rand van zijn bord en proefde eraan.

'Maar weet ge wat?' Ge kunt maar beter in zo'n rusthuis zitten dan in de samusocial. Daar krijgt ge zelfs geen brood. Dat is al twee keer verkocht aan een opkoper van oud ijzer!' Opnieuw die schaterlach. Hij was trots dat hij twee grappen in één zin kon combineren.

'Maar allé, het zal wel beteren zeker? Want nu staat zelfs de burgemeester met zijn billen bloot. Zijn broek is afgezakkt van het geld dat hij in zijn zakken heeft gestoken!'

'En die Perera-dinges denkt zelfs dat ze nog terug mag komen werken. Allé, serieus, die heeft dat toch niet meer nodig? Ze woont zelfs bijna voor niks in een appartement van het OCMW.'

'Nu die gasten weg zijn, denkt ge nu dat het beter gaat gaan? We zullen het zelf moeten

doen, maat!'

'Ik ga ook in de *polletiek*. Ik begin een facebookgroep voor recht en rechtvaardigheid in de politiek. Curieus hoeveel likes ik ga halen. Ge ziet toch dat ik talent heb? Vindt ge niet? en als ik dan burgemeester ben, dan moogt gij bij mij komen werken. Ik geef u een appartementje van de stad en een job op het stadhuis met een schone pree. Doet ge mee?'

'Samen tegen het gesjoemel.'

Hij maakte met zijn armen een wijds gebaar alsof hij de laatste zin aflas van een spandoek

'Doe je dan niet juist hetzelfde?' Ik deed een ongelooftwaardige poging om hem tot de orde te roepen.

'Maar neen, dat is anders. Dat is omdat gij mijne maat zijt. Ik doe dat om de mensen te helpen en om de wereld te verbeteren.'

'Dan is het goed', antwoordde ik. Hij merkte mijn sarcasme niet op.

'Ja, hé! Haha, ze zullen nogal eens schrikken daarboven als het volk terug de macht grijpt.'

'Je hebt gelijk. Een facebookgroep is het beste wat je kan doen om de wereld te verbeteren. En wanneer ga je eraan beginnen?'

'Morgen! Na mijn werk als ik gegeten heb. Of nee, dan is het voetbal. Anderlecht speelt thuis. Overmorgen dan, als mijn auto gewassen is. En als onze kleine niet op de computer moet voor z'n huiswerk.'

'En als er niks onverwachts tussenkomt', vulde ik aan.

'Ja, dat kunt ge nooit op voorhand weten.'

Zijn blik staarde even naar de bodemschuim in zijn glas. Toen had hij het plots begrepen, denk ik.

TEKST Joris Hintjens • FOTO Filip Claessens

Toezicht en meldpunt nodig

Soms bejubeld, vaak vergeten, altijd waardevol: de honderdduizenden vrijwilligers die onze samenleving leefbaarder maken. Over hen gaat de komende maanden onze nieuwe reeks, maar eerst een wegwijs.

TEKST Patrick Gijssels • FOTO Filip Claessens

Ze werken bij het Rode Kruis, de Scouts en Chiro, WWF en Greenpeace, Natuurpunt of een OCMW. Bij Vluchtelingenwerk Vlaanderen of ze herstellen spullen in een Repaircafé, maken deel uit van kleinere verenigingen, begeleiden huiswerk, rijden voor een minder mobiliteitscentrale, organiseren een feestje voor buurtbewoners of een praatcafé.

Wie kan er vrijwilligerswerk doen?

Op de site www.vlaanderenvrijwilligt.be vind je

alles over vrijwilligerswerk. Kort samengevat: als je 16 jaar of ouder bent (en ook als gepensioneerd), kan je onbetaald en vrijwillig voor een organisatie werken die geen winst nastreeft (meestal een vereniging zonder winstoogmerk of vzw). Je moet geen Belg zijn, geldige verblijfspapieren zijn wel nodig. Wie werkloos is of een ander vervangingsinkomen heeft, moet vooraf wel wat papieren invullen. Bij sommige organisaties krijg je een kleine (kosten)vergoeding. Voor 2017

bedraagt het maximum 33,36 euro per dag. In 2017 mag je per jaar niet meer dan 1.334,55 euro ontvangen. Soms krijg je ook vervoerkosten terugbetaald. Dat hangt allemaal af van de organisatie waarvoor je aan de slag gaat. Soms ben je verzekerd tegen ongevallen en meestal voor schade die je onvrijwillig aan anderen veroorzaakt. Ga dit alleszins na bij de start van je vrijwilligerswerk.

Waar vind je vrijwilligersvacatures?

Op de uitstekende site www.vrijwilligerswerk.be, waar je een gemeente kan ingeven of een taak. Alle organisaties kunnen er gratis hun vraag om vrijwilligers posten. Daardoor bukt die van de aanbiedingen. Per organisatie zie je wie welkom is. Heb je een beperking? Heb je slechts een basiskennis Nederlands? Of ken je helemaal geen Nederlands? De vacature geeft aan naar wie de organisatie op zoek is.

DE

AUFSICHT UND MELDESTELLE ERFORDERLICH

Manchmal bejubelt, häufig vergessen, immer wertvoll: die Hunderttausende Ehrenamtlichen, die unsere Gesellschaft lebenswerter machen. Von ihnen handelt in den kommenden Monaten unsere neue Reihe, aber zunächst ein wenig Aufklärung. Wer kann ehrenamtlich tätig werden? Wo finden Sie offene Stellen für eine ehrenamtliche Tätigkeit, und was kann noch verbessert werden? ,Im Allgemeinen läuft alles gut. Wenn Sie sich auf die Webseite www.vrijwilligerswerk.be

gehen, wissen Sie, dass die offenen Stellen geprüft sind', sagt Eva Hambach, Leiterin des *Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk*. Es gibt hier und da Missbrauchsfälle. Denen müssten die Behörden verstärkt nachgehen. Eine Meldestelle, an die sich Ehrenamtliche mit einer Beschwerde wenden können, wäre ebenfalls nützlich. Die gibt es derzeit nicht. Aber die meisten Organisationen gehen überaus korrekt mit ihren Ehrenamtlichen um.'

Het valt op dat steden en gemeenten bijna uitsluitend vrijwilligersvacatures promoten die betrekking hebben op hun eigen diensten of hun lokaal OCMW. Andere vrijwilligersinitiatieven, die misschien meer hulp nodig hebben, vind je op hun site niet terug. Hoe komt dat?

Eva Hambach, directeur van het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk en in 2010 door het weekblad Knack verkozen tot *Mens van het jaar*: 'Tot voor kort waren de provincies bevoegd voor vrijwilligerswerk. Nu de bevoegdheden zijn overgeheveld naar Vlaanderen, zien we in de praktijk dat heel wat lokale besturen in snel tempo werk maken van een volwaardig

MIDDENIN

Hongerprobleem opgelost

Over duurzame landbouw is het laatste woord nog niet geschreven. Die variant van onze voedselproductie is weinig ingeburgerd en de biolandbouw die wij in Vlaanderen kennen, is misschien toch niet de meest ideale vertegenwoordiger om voedsel te produceren. Nee, dan is de permacultuur die de *Ferme du Bec Hellouin* voorstaat

heel andere koek. In hartje Normandië slaagt men erin om een onwaarschijnlijk duurzaam model van *microfermes* uit te bouwen. Hun ervaring leert ons dat een klein bedrijf veel productiever is dan een groot, dat de natuur veel meer kansen krijgt en dat de mens er op een interessantere manier kan omgaan met alle aspecten van voedselproductie. Op dit ogenblik

vrijwilligersbeleid. Het is *work in progress*. Ze krijgen niet alles in een vingerknip in orde. Vaak hebben vrijwilligers die voor de sector 'jeugd' werken geen onkostenvergoeding en voor gelijkaardig werk bij de dienst 'sport' wel. Dus behandelt een stad of gemeente haar eigen vrijwilligers niet op gelijke voet. Daar willen ze eerst iets aan doen. Dat vraagt tijd.'

Wat kan beter in de wereld van vrijwilligers?

'In het algemeen loopt alles goed. Toch zijn er hardnekkige misbruiken. Als je via onze site gaat, weet je dat we de vacatures hebben doorgeleefd. Als de organisatie in feite een winstgevend doel nastreeft, halen we de vacature eraf. Dat is niet altijd zo eenvoudig te traceren. Sommige grote zorginstellingen en festivalorganisatoren richten vzw's op die vrijwilligers zoeken om te werken voor een winstgevend doel. Dat is in strijd met de vrijwilligerswetgeving. Er zijn ook sociale secretariaten die aan werkgevers aanraden met vrijwilligers te werken. Ongelooflijk is dat! Toch reageert de overheid niet altijd even accuraat. Het toezicht staat in de kinderschoenen. Een doorlichting van alle vzw's zou een goede start zijn. Wie winst nastreeft, kan wettelijk geen vzw zijn. Het is ook nuttig dat de Vlaamse overheid een meldpunt opricht waar een vrijwilliger met een klacht terecht kan. Dat bestaat nu niet. Wie hulp nodig heeft, kan uiteraard bij ons terecht. Mijn suggesties: informeer je over de organisatie, over de verzekering en de mogelijke kostenvergoeding. Ik wil niemand afschrikken. Wees gerust, de meeste organisaties gaan heel correct om met hun vrijwilligers.'

'Het toezicht staat in de kinderschoenen.'

zijn meerdere wetenschappelijke onderzoeken met de hulp van verschillende universiteiten, waaronder onze UCL, aan de gang om de ervaringen in een economisch model te gieten. Zo weten mensen die zo'n microlandbouwbedrijf willen opstarten op voorhand waar ze aan toe zijn.

Dat leidt uiteindelijk tot een erg duurzame manier van tuinbouw

bedrijven die perfect aansluit bij de voedselvoorziening van Parijs in de negentiende eeuw, maar ook van veel andere steden in de twintigste eeuw. De producenten van groenten en fruit in de wijde omgeving van Brussel bevoorraden de grootstad nog tot een eind in de jaren 1990. Toen stuikte het systeem in elkaar, maar blijkbaar is er een revival aan de gang.

Met de schuchtere introductie van boerenmarkten op verschillende plaatsen slagen (bio)producenten erin om de oude draad weer op te nemen. Ook de kleinschalige grootstedelijke productie met allerlei initiatieven als *Peas and Love*, *Nos Pillifs* of allerhande kleinschalige stadstuinbouwers plaatst de biologische duurzame productie voor de Brusselse inwo-

ners weer op de kaart. Op termijn zou dit alles moeten uitmonden in een tuinbouwmodel dat alle duurzame kenmerken in zich draagt, zodat het probleem van onverantwoorde voedselproductie kan worden uitgebannen. La Ferme du Bec Hellouin bewijst dat het kan.

TEKST Herman Dierickx

 www.fermedubec.com

Hardnekkige armoede in de Zennevallei

Op de kaarten in het zopas gepubliceerde dossier Armoede van de provincie Vlaams-Brabant kun je er niet naast kijken. De grootste concentratie van armoede in de Rand vind je langs de oude industriële as in de Zennevallei.

TEKST Gerard Hautekeur • FOTO Filip Claessens

Die as loopt van Sint-Pieters-Leeuw over Brussel naar Vilvoorde, Machelen en Zaventem. 'Op zowat alle indicatoren voor armoede die het Steunpunt Sociale Planning van de provincie onderzocht, scoort de Zennevallei het slechtst,' aldus onderzoekster Tine De Rijck. 'Maar ook in andere gemeenten, telkens vooral in de deelgemeenten die grenzen aan Brussel, zoals Wemmel, Zellik (Asse) en Strombeek-Bever (Grimbergen) zijn de armoedecijfers hoger dan in de rest van de provincie Vlaams-Brabant. Er is een duidelijke wisselwerking tussen Brussel en de Rand. De armoede stopt niet aan de gewestgrens.'

INKOMENSKLOOF

De armoede in de Zennevallei is volgens De Rijck

geen nieuw fenomeen. 'Sedert vele decennia is er een concentratie van armoede langs de oude industriële as. Kenmerkend zijn de vele oudere, kwalitatief minder goede en dus goedkopere huurwoningen. Gelet op de lange wachtlijsten voor sociale huurwoningen vormen de huurders een kwetsbare groep op de privéhuusvestingsmarkt. Door de hoge huurprijzen rond Brussel houden ze na aftrek van de huur nog weinig over voor andere uitgaven, zoals voor gezondheid. Een teken aan de wand is het toenemend aantal mensen dat de afgelopen drie jaar geen bezoek heeft gebracht aan de tandarts.'

'De inkomenskloof tussen de gemeenten in de Rand is de afgelopen jaren nog toegenomen. Er leven meer werklozen, gezinnen met een laag maandinkomen en een laag opleidingsniveau in de Noordostrand, gaande van Vilvoorde, Machelen tot delen van Zaventem. Dit staat in schril contrast met de rijkere Zuidoostrand met gemeenten als Overijse, Hoeilaart en Tervuren. Hier tref je veel werknemers van internationale bedrijven en instellingen aan, een lagere werkloosheid en gezinnen met hogere inkomens.'

'De concentratie van kansarmoede komt tot uiting in de verschillende indicatoren,' verduidelijkt De Rijck. 'Langs de oude industriële as in de Zennevallei vind je meer gezinnen die recht

hebben op een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Die wordt enkel toegerekend bij een laag gezinsinkomen. In de Rand vind je de grootste armoede bij kinderen en jongeren en onder de mensen tussen 25 en 64 jaar. Oudere alleenstaanden met een laag pensioen tref je minder aan in de Rand. Het fenomeen van armoede onder ouderen komt het meest voor in Brussel en in de landelijke regio's van de provincie, zoals het Pajottenland in het arrondissement Halle-Vilvoorde en het Hageland in het arrondissement Leuven.'

ARMOEDERISICO'S

'Kinderen die opgroeien in een eenoudergezin of in een huishouden zonder inkomen uit arbeid, hebben een hoger risico op armoede. Eenoudergezinnen zijn een stedelijk fenomeen, je tref ze veel aan in de Rand, maar ook in de kernen van steden zoals Leuven, Tienen en Diest. Een andere groep met een hoger risico op armoede is de bevolking van niet-Europese herkomst. Die groep vind je ook vooral in de Zennevallei en de hoger genoemde deelgemeenten die grenzen aan Brussel. Mensen met een laag opleidingsniveau hebben eveneens een hoger armoederisico omdat ze meer kans hebben op werkloosheid of een laag inkomen. Spijtig genoeg doen kinderen van laag-

FR

MISÈRE TENACE DANS LA VALLÉE DE LA SENNE

Les cartes du dossier sur la pauvreté en province du Brabant flamand, qui vient d'être publié, sont particulièrement éloquentes. La plus grande concentration de pauvreté dans le Rand se situe dans l'ancien axe industriel de la vallée de la Senne. Cet axe va de Sint-Pieters-Leeuw à Vilvoorde, Machelen et Zaventem en passant par Bruxelles. 'La vallée de la Senne réalise les plus mauvais résultats sur la majorité des indicateurs', selon la chercheuse Tine De Rijck. 'Également dans d'autres communes, chaque fois principalement dans les communes fusionnées proches de Bruxelles, comme Wemmel, Zellik (Asse) et Strombeek-Bever (Grimbergen) les chiffres de la pauvreté sont plus élevés que dans le reste de la province du Brabant flamand. La pauvreté dans la vallée de la Senne n'est pas un nouveau phénomène et il y a une nette interaction entre Bruxelles et le Rand.'

geschoolden het vaak zelf ook minder goed op school.' Het Steunpunt Sociale Planning bracht de leerlingen in het onderwijs in kaart van wie de moeder laaggeschoold is. Net zoals het aantal leerlingen met een schooltoelage, is dit een indicatie voor kansarmoede. Als je de kaarten ernaast legt, springen telkens dezelfde gebieden eruit.

In het septembernummer van RandKrant publiceerden we de cijfers over kansarmoede van Kind & Gezin. Volgens het Steunpunt Sociale Planning gaat het waarschijnlijk nog om een onderschatting van het probleem omdat Kind & Gezin in sommige gemeenten in de Rand een derde van de kinderen tussen 0 en 3 jaar niet bereikt. 'De vraag is of het daarbij gaat om kinderen uit de gegoede gezinnen of uit de meest kwetsbare gezinnen.' Er bestaat geen enkele indicator waarmee je armoede exact kunt afmeten, daarom vindt het Steunpunt Sociale Planning het belangrijk verschillende armoede-indicatoren in beeld te brengen en te vergelijken.

i Het dossier Armoede vind je terug op: www.vlaamsbrabant.be/dossierarmoede. Cijfers over armoede kun je vinden op <https://provincies.incijfers.be>. Lokale besturen kunnen sommige cijfers verkrijgen per deelgemeente of wijk.

Salie uit de tuin der zieken

De *Tuin der zieken* achter het prachtige Erasmushuis in Anderlecht is een eerbetoon aan Erasmus en een authentiek botanisch portret van deze bekende humanist. TEKST Tine Maenhout

In de door landschapsarchitect René Péchère aangelegde perken groeien een honderd geneeskrachtige planten, die ook de hypochondrische Erasmus in zijn tijd gebruikte om zijn kwaaltjes te behandelen. Een van de belangrijkste is salie.

WONDERPLANT

Salie wordt beschouwd als 'de koningin' onder de geneeskrachtige planten. De naam is afgeleid van het Latijnse 'salvare' wat 'redden' of 'genezen' betekent. Salie is afkomstig uit het Middellandse Zeegebied en wordt ook vandaag nog gebruikt als middel tegen allerlei ziekten en om wonden te genezen. Deze wonderplant is een bladhoudend vast kruid met een sterke geur en een wrange smaak. Je kan salie kweken door in de maand september kruidachtige kopstekken onder dubbel glas of plasticfolie in de aarde te planten. Na het inwortelen van de stekken moet je ze oppotten en buiten op een beschutte plaats laten overwinteren. In de late lente kan je de stekken uitplanten op een afstand van 50 cm. Herfstsalie is een variant van salie en half winterhard, wat betekent dat je ook in november nog bloemen en bladeren kan plukken.

VEELZIJDIG

Salie is veelzijdig, want naast zijn medicinale waarde is het ook in de keuken een gegeerd kruid. Het wordt vooral aangewend om vette vlees- en visgerechten beter verteerbaar te maken, zoals

varkensvlees, eend en schaap. Natuurlijk is salie ook ontontbeerlijk in *paling in 't groen*. Kruidenazijn en kruidenolie vragen om wat salie en voor wie iets gewaagder wil proberen: vermeng eens verse salieblaadjes onder het deeg van beignets. De bloemen van salie zijn dan weer goed te verwerken in salades en dergelijke. Salie moet je altijd in een lage dosis gebruiken en met zo weinig mogelijk andere kruiden combineren. Zo laat je de smaak volledig tot zijn recht komen.

POMPOENRISOTTO MET SALIE

- 1 pompoen
- 150 g winterpeen
- 4 el olijfolie
- verse salie
- 50 g boter
- 1 grote ui, gesnipperd
- 300 g risottorijst
- 250 ml droge witte wijn
- 1 liter kippenbouillon
- 100 g geraspte Parmezaan
- verse peper

Halveer de pompoen in de lengte en snijd vervolgens in parten. Verwijder de zaden en de draderige binnenkant en snijd met een scherp mes de schil eraf. Snijd de peen en pompoen in blokjes van 2 cm. Snijd de salie fijn in reepjes, zodat je ongeveer 2 tl hebt. Verhit de boter in een wok met dikke bodem en bak de ui 6 minuten. Voeg de wortel en pompoenblokjes toe en bak nog 5 minuten. Voeg nu de salie en de rijst toe en bak deze totdat de rijstkorrels glazig zijn. Zet het vuur lager en voeg al roerend bouillon toe tot de bouillon op is en de risotto gaar. Voeg dan de helft van de kaas toe en roer door. Breng op smaak met verse peper en de opschepte porties met de rest van de kaas en wat blaadjes salie.

Elkaar **respecteren**

Heb respect voor mekaars identiteit en eigenheid en dan is er veel mogelijk. Durf aanvaarden dat Brussel en de Rand soms een eigen richting uitgaan, en je zal zien: uiteindelijk zullen we elkaar niet in alles, maar wel in veel vinden. Het is de droom van Roel Leemans.

TEKST Karla Goetvinck • FOTO Filip Claessens

'We moeten de dialoog durven aangaan.'

Ik spreek met Roel Leemans in Linkebeek, in het huis van zijn overgrootvader. Linkebeek is een van de zes Vlaamse randgemeenten waar Franstaligen sinds 1963 faciliteiten krijgen. Leemans is van huis uit een overtuigde Vlaming en een geboren en getogen Linkebeekenaar. Hij engageert er zich als vrijwilliger in het Vlaamse gemeenschapscentrum de Moelie. Hij is directeur van Muntpunt in Brussel, de Nederlandstalige bibliotheek/informatiehuis/ontmoetingsplek/venster op de stad (aldus de omschrijving op de website). Dat dubbele perspectief zal het gesprek kleuren.

TEGENSTELLINGEN NIET SCHERP STELLEN

De plaatselijke politiek ziet Leemans met lede ogen aan. 'Dubbelzinnige wetten en politici met bovenlokale ambities verliezen de boel. In Wemmel en Drogenbos zie je dat mensen vooral willen stemmen voor een goede burgemeester die overal komt en de twee talen spreekt. Ook hier in Linkebeek zijn die communautaire kwesties nauwelijks een gespreksonderwerp, maar politiek worden de tegenstellingen zo scherp gesteld, dat de burgers toch weer stemmen volgens taalgroep. Ik vind dat de Vlaamse overheid kordaat mag zijn als het over taalwetgeving en respect voor gewestgrenzen gaat. Dat is op het politieke niveau, daarbuiten moet je anders met mensen omgaan: breng ze samen, verbind ze. Mijn Franstalige vrienden hebben geen andere interesses of visies dan ik. Laat discussies waar ze thuishoren.'

ONZE TROEVEN: ONDERWIJS EN CULTUUR

'De bevolkingssamenstelling verandert. Er zijn meer tweetaligen en mensen met een migratieachtergrond. Franstalig of Nederlandstalig, voor hen speelt dat minder. Onze Nederlandstalige scholen bloeien opnieuw bij gratie van die anderstalige leerlingen. De

Roel Leemans

- Geboren in Ukkel op 14 maart 1970
- Getogen in Linkebeek, waar hij nog steeds woont
- Engagement: Raad van Bestuur vzw 'de Rand' (2004-2008), programmeringscommissie GC de Moelie (2004- ...)
- Algemeen directeur Muntpunt

ouders kiezen voor de kwaliteit van het Nederlandstalige onderwijs en voor de kansen op de Vlaamse arbeidsmarkt. Maar om de plaats van het Nederlands in de Rand te vrijwaren, zouden we die ouders bij de school moeten kunnen betrekken. Organiseer twee of drie keer per jaar ouderactiviteiten waarbij taal een rol speelt, in plaats van een keer per jaar een traditioneel schoolfeest met dansjes.

‘Ook onze culturele infrastructuur is een troef. In de Moelie is iedereen welkom. Iedereen mag dingen doen en we willen zelfs helpen, op voorwaarde dat er ook in het Nederlands gecommuniceerd wordt. Je moet de lat ook niet te hoog leggen: als je mensen wil bereiken, moet je geen obstakels creëren waar mensen niet over willen of kunnen. Je moet niet denken dat je voor anderstaligen een ander aanbod moet creëren. In de Moelie wordt wel geregeld iets taalneutraal geprogrammeerd, iets waarbij taal minder

---

‘We hebben een goede sociale mix nodig, en meertalige rolmodellen.’

---

belangrijk is. Muziek bijvoorbeeld overstijgt alle taalbarrières. Of waarom niet eens een theatervoorstelling simultaan vertalen?

MEERTALIGE ROLMODELLEN

‘Wat Vincent Kompany nu doet, vind ik fantastisch: *J'apprends le flamand avec Vincent*. Kompany engageert zich gratis voor een campagne van Actiris. Die spoort werkzoekenden aan om zich in te schrijven voor de taalcursussen van de Brusselse tewerkstellingsdienst om zo hun kansen op de arbeidsmarkt te verhogen. Zo'n rolmodellen hebben we nodig: hij komt uit een Franstalig gezin, is in het Nederlands naar school gegaan en spreekt, nu hij voetbalt bij Manchester City, Engels alsof hij dat al heel zijn leven doet. Zo'n voorbeelden, die niet provoceren of polariseren, zouden we voor alle segmenten van de bevolking moeten kunnen vinden. Het is belangrijk dat mensen aangeven dat er voor hen een andere wereld is opengestaan door Nederlands te leren. En omgekeerd geldt hetzelfde: wij moeten zorgen dat we ook Frans kennen!’

SOCIALE MIX

‘Net als in de rest van de Vlaamse Rand zijn de huizen duur in Linkebeek. Het zou fijn

zijn als Vlaamse jongeren er kunnen blijven wonen. Nog belangrijker vind ik dat er een goede sociale mix blijft. Maak van de streek geen Monaco of Monte Carlo, waar enkel nog mensen overblijven die bovengemiddeld verdienen. Dat is het failliet van een gemeente. Zorg dat het haalbaar en betaalbaar blijft voor een diverse groep uit alle lagen van de bevolking om hier te wonen.

‘Met Brussel heb ik een haat-liefdeverhouding. Ik heb er gestudeerd en gewerkt, en op een bepaald moment was ik de stad beu. Omdat ze lang is blijven stilstaan en omdat ik me zo'n twintig jaar geleden vaak buiten gekeken voelde als Vlaming. Zes jaar geleden ben ik bewust opnieuw in Brussel gaan werken. We moeten nieuwsgieriger zijn. Sinds ik bij Muntpunt werk, heb ik de stad beter leren kennen. Niet de toeristische trekpleisters, maar de echte stad met al die prachtige initiatieven op sociaal en economisch vlak. Het is niet moeilijk om Brussel te omarmen, ook niet als Vlaming uit de Rand die altijd heeft moeten vechten voor een Vlaamse identiteit, die zich fel heeft afgezet tegen de annexatiedrang en die zich daar altijd zal tegen blijven verzetten. We moeten de dialoog durven aangaan, want het is niet omdat je die aangaat dat je op een bepaald moment het onderspit zou moeten delven of je identiteit zou moeten verloochenen. Ook Vlamingen onderling: of je nu een Vlaming uit de Rand bent of een Vlaamse Brusselaar (of een Nederlandstalige Brusselaar of een Brusselse Vlaming, want iedereen noemt zich anders, dat heb ik ook moeten leren), meestal kom je overeen. En af en toe leg je andere nuances.’

RESPECT

‘De Rand en Brussel moeten bekijken waar ze kunnen samenwerken. Soms moeten we wel samenwerken, maar verplicht het niet. Durf aanvaarden dat je soms een eigen pad moet bewandelen of een eigen richting moet uitgaan. Creëer win-winsituaties, heb respect voor elkaars identiteit en eigenheid. Dat mag ook Vlaanderen niet vergeten als het over Brussel en de Brusselse identiteit gaat. Zorg dat alle partijen dat respect en die meerwaarde zien en ik denk dat we heel snel naar elkaar toetrekken en elkaar uiteindelijk vinden. We moeten niet rond alles samenwerken en het over alles eens zijn, maar binnen afgebakende projecten is er volgens mij veel mogelijk.’

‘Ik geloof zelfs in een nieuw samenwerkingsmodel, over de gewestgrenzen heen. Linkebeek en Ukkel lijken onderling wellicht meer op elkaar dan Linkebeek en Drogenbos. De sociologische grenzen vallen niet altijd samen met de gewestgrenzen. Waarom dan niet samen dingen doen rond mobiliteit, veiligheid of kansarmoede? Voorwaarde is wel dat die samenwerkingsverbanden niet politiek misbruikt worden, dat het geen alibi is om te bewijzen dat Linkebeek bij Brussel hoort.’

‘Op het vlak van politieke strategie zijn de faciliteitengemeenten een wellicht blijvende herinnering aan hoe het vooral niet moet. Hou ze als voorbeeld in het achterhoofd van hoe iets kan foutlopen als je geen duidelijke politieke beslissingen neemt. Creëer geen regels die verschillende interpretaties open laten, dat veroorzaakt miserie. Voor de rest zie ik de zes het liefste opgaan in de bredere Rand. Ik hoop dat politici zich niet langer profileren ten koste van onze gemeenten.’

DE

EINANDER RESPEKTIEREN

Habe Respekt für die Identität und Eigenheit der anderen, und dann ist schon viel möglich. Trau dich zu akzeptieren, dass Brüssel und de Rand zuweilen in eine eigene Richtung gehen, und du wirst sehen: letztlich werden wir uns nicht in allem, aber doch in vielem einfinden. Das ist der Traum von Roel Leemans aus Linkebeek. ‚Wir müssen es wagen, den Dialog einzugehen, denn es ist nicht so, dass wenn man diesen eingeht, man irgendwann

den Kürzeren ziehen muss oder seine Identität verleugnen muss. Es ist keine Pflicht, aber trau dich, zusammen zu arbeiten. Ansonsten brauchen wir eine guten sozialen Mix und mehrsprachige Vorbilder. Leute, die nicht provozieren oder polarisieren. Was jemand wie der Fußballer Vincent Kompany mit der Kampagne *J'apprends le flamand avec Vincent* für den Brüsseler Beschäftigungsdienst macht, finde ich toll.’

De tijd vatten

Voor de reeks Holoceen gaat theatergezelschap Berlin praten met mensen die in specifieke, vaak extreme omstandigheden wonen. Door in te zoomen op het kleine alledaagse en er een laag aan toe te voegen, ontstaat een verhaal dat het anekdotische en individuele overstijgt.

TEKST Lene Van Langenhove • FOTO Filip Claessens

Dat leverde eerder pareltjes op als Jerusaleem en Bonanza, en nu is er dus Zvizdal. **Bart Baele**, één van de oprichters van het gezelschap: 'Zvizdal is een Oekraïens dorp in de verboden zone rond Tsjernobyl, waar iedereen na de kernramp verplicht werd geëvacueerd. Via een Franse journaliste kwamen we te weten dat daar twee mensen zijn blijven wonen. Ze wonen er volledig afgezonderd van de rest van de wereld, zonder elektri-

citeit, stromend water of telefoon. We zijn er de eerste keer naartoe gegaan in 2011 en hebben hen over een periode van vijf jaar gevolgd, zowel tijdens strenge winters als hete zomers. De kernramp zweeft boven het verhaal, het is echt een portret van het koppel. Het gaat over ouder worden, over wat een relatie betekent als je in zo'n isolement leeft, over afhankelijk zijn van elkaar, over het belang van je geboortegrond. Pétro en Nadia zijn allebei geboren in Zvizdal en zijn er nooit weg geweest. Als ze zouden verhuizen, is het naar hun dochter, maar dat is 150 kilometer verder. Eigenlijk worstelen ouder wordende mensen hier met dezelfde vragen: hoe lang kan je alleen blijven wonen, hoe ga je om met het verminderde sociaal contact? Bij Pétro en Nadia is het veel extremer omwille van hun totale isolement.'

Hoe overtuig je mensen die zo op zichzelf zijn om hen vijf jaar te volgen?

'Dat kost tijd. Film kenden ze wel, voor de ramp hadden ze televisie, nu hebben ze enkel een radiootje op batterijen. Zij vertrouwden ons, maar waren de codes van de sociale

omgang verleerd. Als ze geen zin hadden, moesten we wachten. Niemand mocht binnen in hun huis, dat heeft te maken met bijgeloof. Ook het melken van de koe mochten we niet filmen. We wisten nooit op voorhand wat er ging gebeuren. En of ze er nog zouden zijn. De dochter bezoekt hen drie keer per jaar omdat 150 kilometer over slechte wegen tijd kost en de benzine er even duur is als hier, terwijl het gemiddeld loon 200 euro bedraagt.'

Wat heeft je het meeste geraakt tijdens het maken van deze voorstelling?

'Door er zo vaak naartoe te gaan, kwamen we steeds dichterbij Pétro en Nadia. Je ziet hen ouder worden. En ook al zie je de radioactiviteit niet en is de natuur er idyllisch mooi, het is een keihard bestaan. Wie daar kan overleven, moet ijzersterk zijn. Het is onvoorstelbaar hoe zij vasthouden aan hun geboortegrond. Zij proberen hun lapje grond te onderhouden, een constante strijd tegen de alles overwoekerende natuur. Dan is er ook nog de Oekraïens-Russische ziel die moeilijk uit te leggen valt. Zij kunnen heel snel schakelen tussen ramspoed en droge humor.'

Berlin maakt theater dat vertrekt van concrete gebeurtenissen op een bepaalde plek. Toch herkennen mensen van overal zich in de verhalen.

'Door hard in te zoomen in extreme omstandigheden krijg je een uitgepuurd verhaal. De keuzes, komen duidelijker naar boven. Tijdens het filmen en de gesprekken proberen wij niet om er iets universeels in te krijgen, dat zou niet lukken. Als je dicht bij de mensen blijft, er de tijd voor neemt en er poëzie in vindt, krijg je een veelgelaagd verhaal. Mensen herkennen bepaalde situaties of stellen zich vragen bij wat ze zien.'

Jullie hebben een heel eigen vorm ontwikkeld die het midden houdt tussen documentaire en theater. Waarom kiezen jullie voor het medium theater in plaats van film?

'Die vorm hebben we eerder toevallig ontdekt tijdens ons eerste project. Voor Jerusaleem hadden we zoveel interviews gedaan dat we daar niks meer aan konden toevoegen. De beelden spraken voor zich. Theater geeft een grote vrijheid, we kunnen dingen toevoegen aan het documentaire verhaal door met decors en licht te werken. Het is een heel andere manier van verhalen vertellen. Door met meerdere schermen te werken, kunnen we dingen parallel tonen. Je kan het ene zeggen en het andere tonen.'

DO • 16 NOV • 20.30

Zvizdal

Berlin

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Worstelingen

© KURT VAN DER ELST

THEATER

Compagnie Cecilia, het gezelschap van Arne Sierens, heeft niet alleen geweldige acteurs in huis die zich elke keer smijten (vaak letterlijk), het heeft ook een onmiskenbare eigen stijl met veel aandacht voor de taal die echte mensen spreken en voor hun omgeving.

In Cabane volgen we drie jonge mannen. Ze hebben erg verschillende karakters, maar zijn allen gehavend. Twee broers, de stille, norse Manu (**Titus De Voogdt**) en de naïeve dromer Gilles (**Robrecht Vanden Thoren**) worden opgeschrikt door een vreemde die komt binnenwaaien in hun loods: Sven (**Joris Hessels**), een behaagzieke spring-in-het-veld die geen seconde stilte kan verdragen. Hij is op zoek naar antwoorden over de plotse dood van zijn vader. Het is een prachtrol voor Hessels, die je wellicht kent van Radio Gaga, maar lang daarvoor al zijn strepen verdiende in het theater. Het is mooi om te zien hoe het laagje vernis van Sven steeds meer afbladdert en de onzekerheid die hij ermee wou maskeren, pijnlijk zichtbaar wordt.

GROEIPIJNEN

De regie is in handen van **Tom Dupont**. Het is de eerste keer dat hij een voorstelling bij Compagnie Cecilia mag regisseren. De moeizame band tussen ouder en kind en het onvermogen om met elkaar te communiceren, is iets waarin hij zich al eerder verdiepte, bijvoorbeeld in de film *Offline*. Cabane gaat vooral over volwassen worden. Gedaan met het studentikoze leven en onbezorgd uitgaan, tijd om je verantwoordelijkheid te nemen en voor je gezin te zorgen, of op zijn minst voor jezelf. Met het ouder worden, ga

je ook anders naar je ouders kijken. Manu, Gilles en Sven hebben een grote nood aan bevestiging van hun vader. Ondanks die thematiek houdt Dupont het licht, je voelt je even hard mee met de personages als dat je er om moet lachen. 'Soms voel ik mij in de wereld als een naaktslak waar een kilo zout boven hangt', zegt een van de personages op een gegeven moment. Ze bedoelen het goed, maar het lot lijkt elke keer een andere uitdaging voor hen in petto te hebben. Of ze maken al eens de verkeerde keuzes in het leven.

De tekst is van **Jeroen Theunissen**, die eerder al poëzie en proza schreef, maar nog nooit een theaterstuk. Cabane is tekstueel niet altijd even sterk of evenwichtig. De behoorlijk opgefokte sfeer maakt het stuk iets moeilijker verteerbaar, maar het is een plezier om de drie mannen te zien spelen en volop gebruik te zien maken van de ruimte en de decorelementen. Vanden Thoren verrast met een prachtig gezongen, melige ballad. De Voogdt, met gebogen rug van het harde werken, speelt voor de verandering heel ingetogen en biedt het nodige tegengewicht voor het hyperactieve personage van Sven. Zijn sterkste momenten zijn die waarin hij fysiek uiting geeft aan zijn innerlijke strubbelingen, zoals wanneer hij op een tweewielertje rondfietst tussen het bordkartonnen bos. Hessels ten slotte balanceert tussen grote emoties en slaagt erin om je te doen meeleven met een personage dat je in het echte leven liefst zou omzeilen. • LENE VAN LANGENHOVE

VR • 10 NOV • 20.00

Cabane

Compagnie Cecilia
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

In het spoor van **The Boss**

MUZIEK Bruce Springsteen is een van de grote helden van generaties muzikliefhebbers. Het valt niet mee om hem naar ons land te krijgen, en als hij dan toch komt, dan is dat in het Koning Boudewijnstadion of op de wei van Werchter en niet in de knusse setting van een theater, die veel van zijn nummers nochtans goed tot zijn recht doet komen. Dat is de reden waarom Springsteen helemaal past in het rijtje van levende muziklegendes die in de reeks *Living Hero* een eerbetoon krijgen van Belgische muzikanten. Tom Waits en Neil Young waren eerder al aan de beurt. Nu is het dus de man achter *Born in the USA* en *Born to run* wiens nummers in een nieuwe ledereen jekker worden gestoken. Daarvoor is wel een dreamteam van Vlaamse artiesten nodig. Vocalisten van dienst zijn Klaas Delrue (Yevgueni), Hannelore Bedert, Jan De Campenaere (Venus In Flames) en Senne Guns (Admiral Freebee). Zij worden begeleid door topmuzikanten Thomas Vanelslander (Helsinki), Jasper Hautekiet (Bony King/The Rythm Junks), Laurens Billiet (Zimmerman), Dirk Naessens (Urban Trad) en Koen Garriau (Lenny en de Wesp en Kadri). • MB

VR • 24 NOV • 20.30

Living Hero: Bruce Springsteen

Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

Boeiende mensen aan het woord

VORMING

Wordt zeewater het drinkwater van de toekomst? Als het van bio-ingenieur Marjolein Vanoppen afhangt wel. Op 7 november legt ze in Dilbeek uit waarom. En op 13 november deelt historicus Hans Vandecandelaere er zijn ervaringen met Molenbeek.

Vanoppen heeft een technologie ontwikkeld om zeewater te ontzouten waarbij tegelijkertijd energie wordt opgewekt. Dat is revolutionair, omdat tot nu toe het zuiveren van zeewater enorm veel elektriciteit verbruikt. Om 1.000 liter drinkbaar water uit zeewater te maken, is evenveel energie nodig als de gemiddelde Belg per dag verbruikt. In het Midden-Oosten maakt men al jaren drinkwa-

ter van zeewater, maar die technologie is moeilijk toe te passen in regio's die minder rijk zijn of waar energie een schaars goed is.

Van elke liter water op aarde zijn slechts twee druppels water drinkbaar, de rest is bevroren of zout. Door de toenemende wereldbevolking zal binnen tien jaar één persoon op drie te kampen krijgen met een levensbedreigend watertekort. Als het team

van UGent erin slaagt om de technologie van het energieneutrale systeem op grote schaal toe te passen, ligt een oplossing voor een van de grootste uitdagingen van deze eeuw binnen handbereik.

NIET OP ISLAMSAFARI

Een heel ander thema belicht historicus **Hans Vandecandelaere**. Net voor de aanslagen in Parijs kwam zijn boek *In Molenbeek* uit, een verslag van twee jaar onderzoek in de Brusselse gemeente. Toen bleek dat de dader van de aanslagen afkomstig was van deze probleemwijk haalde Molenbeek het internationale nieuws. Intussen verscheen de vierde druk

van het boek met twee extra hoofdstukken waarin hij de sfeer in Molenbeek beschrijft na de aanslagen in Parijs en Brussel. Opvallend is dat die gebeurtenissen en de negatieve berichtgeving heel wat in beweging hebben gezet in de gemeente.

Natuurlijk is Molenbeek, amper een kwartier rijden van Dilbeek, geen plaatje: de wijk heeft te kampen met hoge werkloosheid, armoede, een gebrek aan goede huisvesting, slechte luchtkwaliteit,... Maar er is ook heel wat in beweging: de kanaalzone is hip en trending, er worden pleintjes aangelegd, er zijn voorbeelden van ingenieuze nieuwbouw en enkele buurtgroepen hebben een

Belpop Bonanza

MUZIEK Dat ze goed zijn in het brengen van een show met verrassende verhalen uit onze vaderlandse muziekgeschiedenis, dat wisten we, maar dat ze hun grenzen telkens opnieuw weten te verleggen, is nieuw. Het bewijs? Belpop Bonanza Quattro, de vierde theatershow van het Leuvense duo **Jan Delvaux en dj Bobby Ewing**. Hun vierde editie bestaat uit een sterk programma met een flinke dosis entertainment en humor. Het concept dat ze hanteren, is dat van een reisprogramma waarbij je, samen met het duo, in vier etappes langs allerlei plaatsen

komt en halt houdt daar waar de Belgische muziek geschiedenis schreef. De vierde editie maakt duidelijk dat Jan Delvaux en dj Bobby Ewing aardig op dreef zijn en met veel goesting nieuwe horizonten verkennen. Zoals het uitbrengen van hun eigen Belpop Bonanza Records en een boek met prachtige verhalen uit de Belgische popgeschiedenis. • ND

VR • 24 NOV • 20.30

Belpop Bonanza Quattro

Jan Delvaux & dj Bobby Ewing
Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

Wat als het morgen

FILM Wat als je morgen zelf in een gammel bootje op zee dobert? Regisseur **Laurent Van Lancker** vraagt het zich af in zijn debuutfilm *Brak*. *Brak* is losjes gebaseerd op Elvis Peeters' straffe en nog steeds uitermate relevante roman *De ontelbaren* uit 2005. 'De regisseur heeft het verhaal niet trouw gevolgd, het heeft meer als inspiratie gediend', vertelt de auteur. 'Zo heeft hij alleen deel één van de roman verfilmd en de handeling naar onze contreien verlegd, alsof hier de welvaart is ingestort.' Het is een interessante

fantastische werking. Meer dan ooit is het belangrijk om te nuanceren en zo veel mogelijk stemmen aan bod te laten komen. Dat is wat Vandecandelaere doet. Voor zijn onderzoek ging hij praten met imams, pastoors, doorstromende en afhakende jongeren, OCMW-ambtenaren, politieagenten, straathoekwerkers, dokters, loft- en kelderbewoners, druggebruikers, getalenteerde commercianten en huisjesmelkers, maar ook met cultuurfilosofen, antropologen en sociaal geografen. Stuk voor stuk terreinkenners, ervaringsdeskundigen of wetenschappers die samen een beeld schetsen van de geschiedenis van de wijk en haar bewoners. • LENE VAN LANGENHOVE

DI • 7 NOV • 14.00

Zeewater, het drinkwater van de toekomst

Marjolein Vanoppen
Dilbeek, kasteel La Motte, 02 466 20 30

MA • 13 NOV • 20.00

Molenbeek

Hans Vandecandelaere
Dilbeek, bibliotheek De Wolfspuit,
02 466 20 30

Een stem om u tegen te zeggen

MUZIEK Jawel, **Mariana Tootsie** heeft een geweldige stem. Niet voor niets was ze bij de finalisten van The Voice France. En ook al is ze vandaag nog niet zo bekend in het Vlaamse land, laat dat dan net de reden zijn om dit natuurtalent nog voor haar doorbraak te ontdekken. Wil je eerst een voorproefje? Zoek, kijk en luister op YouTube. Dan merk je dat deze stem heel wat nummers aankan. Een mooi voorbeeld is de song *I'd rather go blind*. Als je haar vertolking van dat nummer hoort, dan weet je dat je niet met een eendagsvlieg te maken hebt, maar met een stem die ons nog zal verrassen. Niet onbelangrijk: de manager van Mariana Tootsie is Wilfried Brits, de man die ander talent zoals Vaya Con Dios en Blue Blot op het juiste spoor wist te zetten. Wordt Mariana Tootsie zijn volgende ontdekking die internationaal doorbreekt? • ND

DO • 9 NOV • 20.30

Simply Blue

Mariana Tootsie
Tervuren, GC De Warandepoort,
02 766 53 47

De handen in elkaar

In *As long as we* leggen twee acrobaten hun lot letterlijk in elkaars handen. Acro-porté of hand-op-hand-acrobatie heet de discipline, die steunt op kracht, evenwicht, vertrouwen en intense samenwerking. De twee artiesten die in deze voorstelling op de kleine ruimte opereren, willen de kwetsbaarheid achter de virtuositeit niet verbergen. Ze tonen ook de eindeloze herhalingen, mislukkingen en frustraties die voorafgaan aan de perfecte routine, die prompt weer kan omslaan in sleur. Zo gaat *As long as we* ook onrechtstreeks over menselijke relaties. De circusartiesten hebben niets in de handen en niets in de zakken, maar het gestripte decor – waar het publiek heel dicht op zit – staat vol met honderd witte koffiekopjes. Het zou goed kunnen dat daar scherven van komen, maar je kan nu eenmaal geen spannende voorstelling brouwen zonder kopjes te breken. **There There** is een nieuwe naam in de wereld van het hedendaagse circus, maar het Leuvense duo **Hanna Mam-puys** en **Toon Van Gramberen** maakte eerder ook al deel uit van het circuscollectief Deux Sans Trois. • MB

DO • 2 NOV • 20.15

As long as we (+12j)

There There Company
Aalsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

VR • 24 NOV • 14.00 EN 20.00

Brak

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

jouw schuitje is?

premissie: Fort Europa gaat ten onder, de Noord-Europeanen zijn op drift. Lucas, een man uit de middenklasse, strandt in een kustdorp, waar hij op zoek gaat naar de reddende overtocht. 'Waar vind ik een boot naar het noorden? Waar vind ik een boot?' Documentairemaker en antropoloog Laurent Van Lancker schetst een grimmig beeld van een mogelijke, nabije toekomst. Het is de moed der wanhoop die Lucas drijft. Maar welke prijs betaalt hij? Tot wat is een mens bereid om zijn eigen hachje te redden? • IM

Glazen dorp

HOEILAART Stel je voor: een landschap met, zover het oog reikt, glazen serres. Zo zag Hoeilaart er van 1870 tot 1970 uit. In 1860 slaagde de jonge Felix Sohie erin om serredruiven van een uitzonderlijke kwaliteit te kweken. In 1865 legde hij zijn eerste verwarmde serre aan. Het bedrijf van hem en zijn broers groeide uit tot 300 serres. Het succesverhaal van de gebroeders Sohie inspireerde streekgenoten en zo schitterden er enkele jaren later duizenden serres op de heuvelruggen van Hoeilaart, Overijse, Huldenberg en Duisburg, tot wel 35.000 in de glorie tijd. Deze tafeldruiven waren luxeproducten. Een kilo druiven kostte in 1900 drie Belgische frank, evenveel als het dagloon van een mijnwerker. Met de winsten bouwden de serristen prachtige, statige villa's, de ene al groter en hoger dan de andere. Zij stonden, te midden van de serres, op de hoogst gelegen plaatsen van het dorp als bakens van rijkdom en weelde. De villa's uit de eerste periode, van 1870 tot WO I, hadden een vierkant grondplan met een centrale gang en aan weerszijden twee kamers, twee verdiepingen en een schilddak. Ze werden opgetrokken uit kareelsteen, volle bakstenen, die meestal ter plaatse gevormd en gebakken werden uit plaatselijke klei. Typisch zijn de witte decoratieve muurbanden en dambordmotieven in de gevels. De echt gefortuneerden spaarden kosten noch moeite en bouwden ware kasteeltjes met torentje. Zo registreerde 'wijngaardkweker' Jan-Baptist Vandervaeren zijn woning in 1900 als 'kasteel en lusthof'. Geen tafelen van lust en weelde zonder hemelse druiven. Het Interbellum luidde een nieuwe periode in met een eigen Hoeilaartse architectuur. Wordt vervolgd. • TDW

Nieuwe draai aan de Ronde

THEATER

Meer dan twintig jaar geleden was Merlijn of het barre land het allereerste stuk van het Leuvense productiehuis FABULEUS, dat theater maakt met jonge en ervaren makers. Dit seizoen duiken twee muzikanten en veertien jonge spelers opnieuw in de beroemde verhaalstof van Koning Arthur en de Ridders van de Ronde Tafel.

rechtvaardigheid werd ondermijnd door interne en externe problemen. Enerzijds was er de amoureuze relatie tussen de koningin en Arthurs trouwste ridder Lancelot. Anderzijds was er Arthurs eigen buitenechtelijke en verstoten zoon Mordred, die tegen zijn vader in opstand kwam.

ZOEKTOCHT NAAR GOED EN KWAAD

Iedereen kent Arthur wel, koning van Brittannië en leider van de Ridders van de Ronde Tafel. Toch? Even recapitulieren. Arthur werd koning van het door stammentwisten verdeelde Brittannië, nadat hij het magische zwaard Excalibur uit de steen kon trekken waar Merlijn de tovenaer het voor de toekomstige koning had achtergelaten. Eenmaal koning liet Arthur kasteel Camelot bouwen, van waar hij samen met zijn gemalin Guinevere en de Ridders van de Ronde Tafel ten strijde trok om de eenheid in het rijk te herstellen. Maar de poging tot het installeren van vrede, gelijkheid en

De Arthurlegende werd voor het eerst opgetekend in de verhalencyclus *Le Morte d'Arthur* (1485) van de Engelse schrijver Thomas Malory. Op basis van die verhalen schreef de Duitse auteur Tankred Dorst aan het eind van de jaren zeventig in de twintigste eeuw het vijftien uur durende stuk *Merlin oder Das wüste Land* (1980). Daarin vijlde hij het idealistische karakter van de oorspronkelijke verhalen af en focuste hij op thema's die dichter bij de realiteit en de complexiteit van de woelige twintigste eeuw stonden. In volle Koude Oorlog stelde Dorst ernstige vragen bij de utopische inslag van de Arthurlegende. In tijden van Brexit en

Als alles opnieuw kan beginnen

DANS Wie heeft er nog nooit stiekem van gedroomd om alles achter zich te laten en helemaal opnieuw te beginnen? Stel je voor dat het kon: je verleden, al je beslissingen, je fouten... in één veegweg.

Blanco blad. **Isabelle Beernaert** zoekt in haar nieuwe productie *Tabula rasa* die pure, potentiële staat op, die alles opnieuw mogelijk maakt. De choreografe wil gewoontes kenteren, schoon

Tafel

Trump is de strikte scheiding tussen goed en kwaad evenmin een evidentie.

fABULEUS bevroeg tijdens de audities voor dit stuk 160 jongeren naar wat hen intrigeerde aan de Arhurverhalen. De strijd om gelijkheid, maar ook de liefdesintrige bleken erg in de smaak te vallen. Tijdens het maken, kozen regisseurs **Dirk De Lathauwer** en **Astrid Ogiers** uit de lange tekst dan ook vooral fragmenten die daarop betrekking hebben. Bovenop de vraag of de oorlog van Arthur een heilige oorlog is, of Arthur weet heeft van de liefde tussen zijn vrouw Guinevere en zijn beste vriend Lancelot, of ridder Mordred echt Arthurs zoon is, leidde inspiratie uit series, strips en films (zelfs *Monty Python and the Holy Grail*), nog tot nieuwe kwesties als de aantrekkingskracht van kwaad en bedrog, de mogelijkheid om verzet te plegen, het geloof in helden, leiders en de strijd voor een betere wereld.

DROOM OF DREIGING?

Wees gerust: fABULEUS beperkt de duur

van de voorstelling tot zo'n twee uur en veertig minuten. De setting is een mix tussen moderne en middeleeuwse elementen. Een dansvloer kan zomaar een slagveld worden. De mysterieuze figuur Merlijn, die verwoede pogingen doet om het goede te laten zegevieren, wordt ook op een mysterieuze wijze gestalte gegeven door een personage dat zijn identiteit niet zomaar prijsgeeft. De muziek, die net als de speelstijl zoekt naar het juiste genre, wordt live vertolkt door de jonge band **Hydrogen Sea** van multi-instrumentalist PJ Seaux en zangeres Birsen Uçar. Hun eerste plaat *In dreams* werd door Humo het debuut van het jaar genoemd. Hun mix van elektronica en akoestische geluiden, van een tegelijk dreigende en dromerige sound past uitstekend bij deze ambitieuze brok muziektheater. •MICHAËL BELLON

VR • 3 NOV • 20.30

Merlijn of het barre land

fABULEUS

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

© CLARA HERMANS

schip maken, de vrijheid opzoeken. Beernaert vertelt meeslepende verhalen met dans en schuwt daarbij de heftige, passionele emoties niet. Het grote publiek leerde de choreografe vooral kennen dankzij het dansprogramma *So You Think You Can Dance*, waarvoor ze een aantal favoriete choreografieën heeft gecreëerd. Ook met haar eigen zaalshows mikt ze recht op het hart van de toeschouwer. *Tabula rasa* belooft 'een samenspel tussen verschillende muziekstijlen en pure dans, met muziek van onder meer Muse, Armand Amar, Max Richter en Damien Rice'. In november en december toert de voorstelling door Vlaanderen en Nederland. •IM

ZO • 18 NOV • 20.30

Tabula Rasa

Isabelle Beernaert

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

De kracht van de natuur

EXPO Foto's waarin je de natuur nog echt kan voelen. Waarin de natuur zich in al haar rauwheid en schoonheid onthult. Zijn dat het soort foto's die iets met je doen? Dan wil je misschien tijd maken voor de expo *Wolf* waarin de zwart-wit foto's van **Frederik Buyckx** het pure natuurgevoel weten op te roepen. Buyckx is niet van de minste. In 2013 werd zijn werk bekroond met de World Press Photo Award. Dit jaar werd hij uitgeroepen tot Photographer of the Year bij de Sony World Photography Awards. De inspanning en toewijding waarmee hij de kracht van de natuur weet vast te leggen, krijgt steeds meer erkenning. Hoe kijkt deze fotograaf zelf naar zijn werk? 'Mijn beelden vertellen vooral wat ik tijdens mijn persoonlijke zoek-

tocht in die afgelegen natuurgebieden ontdek. Ik hou ervan om naar desolate plaatsen te trekken en daar samen met lokale volkeren een eenvoudig leven te leiden. De kracht van de natuur, de innerlijke rust en de weldaad van een franjeloos bestaan; dat mag en kan ik er telkens ervaren. Het is

een ervaring die me als mens rijker maakt en die ik via mijn foto's wil delen'; zegt Buyckx. •ND

TOT 26 NOV

Wolf

Frederik Buyckx

Dilbeek, Nationale 8 Gallery,

www.nationale8gallery.be

Astaire (stoel) en Gershwin (piano)

Muzikale kameleons

KLASSIEK *Rhapsody in Blue*, wie kent dé evergreen van de 20e eeuw niet? Nu vertolkt het ensemble Grupetto deze geniale mengeling van klassieke muziek, jazz en ontspanningsmuziek op zijn eigen manier. In zijn *Rhapsody* bezingt Georges Gershwin niet het Amerika van Donald Trump, wel dat van de jaren 20 en 30 in een broeierige sfeer van New York. In 1924 vroeg de bandleider Paul Whiteman aan Gershwin om een origineel werk voor piano en jazzband te componeren. Gershwin begon er aan tijdens een treinreis naar Boston: 'Het was op de trein, met zijn stevige ritmes, zijn *rattle-ty bang*, dat vaak stimulerend is voor een componist. En daar hoorde ik plots de volledige *Rhapsody*, van het begin tot het einde', vertelde hij later aan zijn biograaf. Gershwin had zo zijn vragen over de tijd van toen. 'Ik hoorde de melodie als een soort muzikale caleidoscoop van Amerika, van onze enorme smeltkroes, van onze onverkorte nationale pep, van onze grootstedelijke waanzin.' De première vond amper vijf weken later plaats in de Aeolian Hall in New York, uitgevoerd door Whiteman en zijn band met Gershwin aan de piano.

Later werd 'het meest populaire Amerikaanse concert' bewerkt voor alle mogelijke soorten van ensembles en orkesten. Ook Grupetto zorgt voor een eigen arrangement. De mannen van de groep worden wel eens 'muzikale kameleons' genoemd. Ze zijn met vijf, maar bespelen een tiental instrumenten, gaande van viool en piano tot alle soorten saxofoons. De muzikanten wisselen meermaals van instrument, van *Swanee* over *Rhapsody in Blue* tot hun laatste song. Tapdanser, zanger en acteur **Serge Hamers** bezingt de hechte vriendschap tussen Gershwin en zijn dansende muze Fred Astaire. Een muzikale ode aan de vriendschap, geregisseerd door **Walter Janssens** (Kommil Foo, Theater Malpertuis). • mc

DI • 14 NOV • 14.30
Gershwin: Rhapsody in Blue
 Grupetto
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

PODIUM

THEATER

VR • 3 NOV • 20.30
Merlijn of het barre land
 FABULEUS
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA • 4 NOV • 20.30
Ten oorlog, de solo
 Tom Lanoye
 Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO • 8 NOV • 20.30
Arabische nacht
 De Roovers
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR • 10 NOV • 20.00
Cabane
 Compagnie Cecilia
 Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Biecht
 Raf Walschaerts
VR • 10 NOV • 20.30
 Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06
VR • 17 NOV • 20.00
 Meise, GC De Muze van Meise,
 02 892 24 40

DO • 16 NOV • 20.30
Zvizdal
 Berlin
 Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO • 15 NOV • 20.30
Het huisbezoek
 Van den Durpel, De Grauwe & De Moor
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
 02 255 46 90

ZA • 18 NOV • 19.00
Verhalen van een Rode(nse) draad
 M'RZA
 Sint-Genesius-Rode,
 GC de Boesdaalhoeve,
 02 381 14 51

WO • 22 NOV • 14.00
Rosalie niemand
 Toneelvrienden De Lo
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

De zonder zon zon
 Arsenaal/ Lazarus
VR • 24 NOV • 20.00
 Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72
DO • 30 NOV • 20.30
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 25 NOV • 20.30
Adela en Helena
 Lomme, Milsdochter & Verbeke
 Tervuren, GC De Warandepoort, 02 766 53 47

ZO • 26 NOV • 14.30
Oliver Twist
 Loge10
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO • 30 NOV • 20.00
Dag en nacht koers!
 Michel Wuyts
 Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

DO • 30 NOV • 20.30
De felomstreden kroon en deerniswekkende dood van koning Edward
 Zuidpool en Tom Lanoye
 Dilbeek, CC Westrand,
 02 466 20 30

KIDS

ZA • 4 NOV • 19.00
Kriep (+8j)
 Theater 4Hoog
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO • 5 NOV • 11.00 EN 13.00
Niet drummen (8m tot 3j)
 Tervuren, GC De Warandepoort, 02 766 53 47

Bigfoot jr. (+6j)
 ontbijtfilm
ZO • 5 NOV • 10.30
 Grimbergen, CC Strombeek,
 02 263 03 43
ZO • 5 NOV • 15.00
 Aلسenberg, CC de Meent,
 02 359 16 00

ZVIZDAL (16/11)

ROALD DAHL (18/11)

ZO • 12 NOV • 15.00

't Is altijd wat in mijn habitat (+5j)

Radio Oorwoud
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZO • 12 NOV • 9.00

Sing (+5j) – Kiwi & Strit (+3j)

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

ZO • 12 NOV • 15.00

Slaapwel Frank (+5j)

Tina Maerevoet
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO • 12 NOV • 14.00 EN 16.00

Hemelsblauw (8m-4j)

Pantalone
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZO • 12 NOV • 15.00

Hands up!

Theater Lejo
Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

DO • 2 NOV • 20.15

As long as we (+12j)

There There Company
Aalsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA • 18 NOV • 15.00

Roald Dahl workshop (7-12j)

Nathalie Stroobant
Asse, bibliotheek, 02 456 01 60

ZA • 18 NOV • 19.00

Life is... (+8j)

Matthias Romir
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO • 19 NOV • 14.00 EN 16.00

Hen (+2,5j)

Kunstendag voor kinderen
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZO • 19 NOV • 14.30

Pjotr en de Wolfski

Beeldsmederij De Maan
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO • 19 NOV • 15.00

Wegversperring (+2,5j)

Nat gras
Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

ZA • 25 NOV • 16.00

Noortje speelt poppendokter (3-6j)

Annemarie Van der Heijden
Asse, bibliotheek, 02 456 01 60

ZO • 26 NOV • 15.00

Blij, bang, boos, bedroefd

Kapitein Winokio
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO • 26 NOV • 10.30

Solan & Ludwig: de grote kaasrace (+4j)

ontbijtfilm
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

HUMOR

Trecto Pnix

Urbanus
DO • 2 NOV • 20.30
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43
23 EN 24 NOV • 20.30
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

9 EN 10 NOV • 20.30

Er wordt naar u geluisterd

Wim Helsen
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

De Geluksmonoloog

An Nelissen
DO • 2 NOV • 20.30
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30
DO • 9 NOV • 20.00
Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51
ZA • 25 NOV • 20.30
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

VR • 10 NOV • 20.00

Jenny

Dries Heyneman
Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

VR • 10 NOV • 20.30

Wat een geluk

Nele Bauwens
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

15 EN 16 NOV • 20.00 EN 14.00

Kontente venten

Echt Antwaarps Teater
Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

VR • 17 NOV • 20.30

De ronde van Begijn

Begijn Le Bleu
Tervuren, GC De Warandepoort, 02 766 53 47

17 EN 18 NOV • 20.00

Bedankt voor alles

Philippe Geubels
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI • 21 NOV • 20.30

Overleeft 2017

Michael Van Peel
Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

DO • 23 NOV • 20.30

Houston we have a problem

Zwaneveld, De Jong & Smulders
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO • 23 NOV • 20.30

Boerkes tekenbattle

De Poortere, Duchateau & Boeva
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DO • 23 NOV • 20.30

Crisiskok

Joost Van Hyfte
Sint-Pieters-Leeuw, De Merselborre, 02 371 22 62

DO • 30 NOV • 20.30

Ik doe mijn best

Lukas Lelie
Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

DANS

ZO • 18 NOV • 20.30

Tabula Rasa

Isabelle Beernaert
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA • 25 NOV • 20.30

Rites

José Navas/ Compagnie Flak
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR • 24 NOV • 20.30

Aires de Tango

Cie Eguimodanz
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

LITERATUUR

WO • 8 NOV • 20.00

Griet Op de Beeck

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

SENIOREN

ZO • 5 NOV • 15.00

Jo Vally

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

DI • 14 NOV • 14.00

De Lassies met Cleymans & Verhoeven

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

VR • 3 NOV • 20.15

Rumours.

A Fleetwood Mac tribute

Aalsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA • 4 NOV • 20.00

The Joni Mitchell Project

Tutu Puoane
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

4 EN 5 NOV • 11.00, 14.00 EN 16.30

Ghost Rockers on tour

Studio 100
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

WO • 8 NOV • 20.30

The Como Mamas

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WIM HELSEN (9 EN 10/11)

BOERKES TEKENBATTLE (23/11)

THE JONI MITCHELL PROJECT (4/11)

DO • 9 NOV • 20.30

Simply Blue

Mariana Tootsie
Tervuren, GC De Warandepoort,
02 766 53 47

DO • 9 NOV • 20.00

La vie est Riguelle

Patrick Riguelle
Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

VR • 10 NOV • 20.30

Pigbag Army

Sint-Pieters-Leeuw, Ioods Topstraat,
02 371 22 62

ZA • 11 NOV • 20.30

The Bootleg Beach Boys

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO • 15 NOV • 20.30

Jasper Steverlinck

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263
03 43

DO • 16 NOV • 20.00

André Brasseur & band

Belpop Bonanza
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DO • 16 NOV • 14.00

Café Chantant à la française

Natalie Schoonbaert & Dirk Van Der
Linden
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 17 NOV • 20.30

Hold up Nosta

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

VR • 17 NOV • 20.30

Stella Khumalo & The Chai Connection

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA • 18 NOV • 20.30

Als ik van u was

Mathieu & Guillaume
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA • 18 NOV • 20.30

Troubadour pour toujours

Guido Belcanto
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DO • 22 NOV • 20.30

The High Kings

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DO • 23 NOV • 20.00

Isolede et les Bens XL

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

DO • 23 NOV • 20.30

Mens

Wende
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 23 NOV • 15.00

Andre Brasseur & band

Grimbergen, Fenikshof, 02 263 03 43

VR • 24 NOV • 20.30

Halfweg

Ronny Mosuse
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

VR • 24 NOV • 20.30

Belpop Bonanza Quattro

Jan Delvaux & dj Bobby Ewing
Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721
28 06

VR • 24 NOV • 20.30

Living Hero: Bruce Spring- steen

Delrue, De Campenaere, Bedert & Guns
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 25 NOV • 20.00

Winterconcert

De Eendracht
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA • 25 NOV • 20.30

Paul Young

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

MA • 27 NOV • 14.00

JackoBond zingt Marva

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

WO • 29 NOV • 20.30

Sioen plays Graceland

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 30 NOV • 20.30

Singalong met Wim Opbrouck

Humbek, Eldorado, 02 263 03 43

KLASSIEK

ZA • 4 NOV • 20.15

Rigoletto

Staatsopera van Tatarstan
Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Der Kaiser

Vic De Wachter & I Solisti del Vento

VR • 10 NOV • 20.00

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZA • 25 NOV • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 10 NOV • 20.30

Frascati Symphonic

Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

ZA • 11 NOV • 20.30

Vitaly Samoshko

Ternat, CC De Ploter, 02 466 20 30

DI • 14 NOV • 14.30

Gershwin: Rhapsody in Blue

Grupetto
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR • 17 NOV • 20.30

Final Chapter

Flanders Recorder Quartet
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 18 NOV • 20.30

WARNings

Aquariuskoor o.l.v. Marc M. de Smet
Sint-Pieters-Leeuw, Sint-Pieterskerk,
02 371 22 62

ZO • 19 NOV • 17.00

Pianoconcert

Bartosz Barasinski
Tervuren, GC De Warandepoort, 02 766 53 47

VR • 24 NOV • 20.30

Trio Alba

Grimbergen, sacristie abdijkerk, 02 263 03 43

ZO • 26 NOV • 11.00

Imago Mundi

barokmuziek uit 17e eeuw
Hamme-Merchtem, Sint-Gudulakerk,
0475 24 84 95

DO • 30 NOV • 20.15

Piano e Forte

Bram De Looze
Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

JAZZ

DI • 7 NOV • 20.15

A Love Supreme

Peter Hertmans
Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

WO • 8 NOV • 20.30

Brothers Brew

Del Vita
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

FILM

VR • 3 NOV • 14.00

Jackie

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO • 5 NOV • 20.00

War for the planet of the Apes

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA • 6 NOV • 20.30

The Handmaiden

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 7 NOV • 20.30

Insyriated

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI • 7 NOV • 20.00

My cousin Rachel

Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

Cargo

DI • 7 NOV • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

TRIO ALBA (24/11)

WAR FOR THE PLANET OF THE APES (5/11)

THE HANDMAIDEN (6/11)

LE FIDÈLE (13 EN 14/11)

WO • 8 NOV • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO • 12 NOV • 20.00

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 14 NOV • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Le Fidèle

MA • 13 NOV • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 14 NOV • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI • 14 NOV • 20.30

Moonlight

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO • 15 NOV • 20.30

Wakefield

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

Dunkirk

ZO • 19 NOV • 20.00

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 28 NOV • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI • 28 NOV • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

MA • 20 NOV • 20.30

120 battements par minute

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 21 NOV • 20.30

Kiss me

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI • 21 NOV • 20.30

Carol

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 21 NOV • 20.30

La Villa

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI • 21 NOV • 20.00

A separation

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO • 22 NOV • 20.00

Any day now

Sint-Pieters-Leeuw, De Merselborre, 02 371 22 62

WO • 22 NOV • 20.30

Het doet zo zeer

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 24 NOV • 20.00

Freeheld

Sint-Pieters-Leeuw, De Merselborre, 02 371 22 62

VR • 24 NOV • 14.00 EN 20.00

Brak

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

An inconvenient sequel

ZO • 26 NOV • 20.00

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA • 27 NOV • 20.00

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI • 28 NOV • 20.30

Just like our parents

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO • 29 NOV • 20.30

Alleen Eline

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

5 NOV TOT 28 JAN

Static Movement.

Jean-Pierre Maury & Dirk Verhaegen

Drogenbos, FelixArt, www.felixart.org

23 NOV TOT 10 DEC

Boerke

Pieter De Poortere

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

TOT 26 NOV

Wolf

Frederik Buyckx

Dilbeek, Nationale 8 Gallery, www.nationale8gallery.be

TOT 6 DEC

Les 100 ans de la Fontaine de Marcel Duchamp

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

TOT 13 DEC

Learning from Documenta

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

TOT 13 DEC

Saksi Basis. Elisabeth Ida

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

TOT 24 DEC

Yudha Sandy. De Wand

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

TOT 14 JAN

Ancestors & Rituals

Brussel, Bozar, www.bozar.be

DI • 7 NOV • 14.00

Zeewater, het drinkwater van de toekomst

Marjolein Vanoppen

Dilbeek, kasteel La Motte, 02 466 20 30

MA • 13 NOV • 20.00

Molenbeek

Hans Vandecandelaere

Dilbeek, bibliotheek De Wolfspuit, 02 466 20 30

DI • 21 NOV • 14.00

Levenskunst

Gerbert Bakx

Dilbeek, kasteel La Motte, 02 466 20 30

DI • 21 NOV • 20.00

500 jaar Luther

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

21 EN 28 NOV • 19.00

Brei een bernadette

Wolly Wonka

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

MA • 27 NOV • 20.00

Eerste hulp bij klimaatsverwarring

Pieter De Boussemaere

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO • 12 NOV • 14.00

Watervogels

Hoeilaart, Bosmuseum, www.ngz.be

ZO • 12 NOV • 10.00

The only way is up/cycling

i.s.m. Archeduc

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA • 18 NOV • 19.00

Wemmel's got talent 2

Warm Wemmel

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

WO • 29 NOV • 15.00

Voorlezen voor en door anderstaligen

Asse, bibliotheek, 02 456 01 60

Voor meer activiteiten in de Rand, zie www.uitinderand.be

Het volledige vormingsaanbod van Arch'educ vind je op www.archeduc.be

WOLF (TOT 26/11)

MOLENBEEK (13/11)

WATROGELS (12/11)

LEKKERNIJ UIT EGYPTE

Mashi (gevulde wijngaardbladeren)

MOOIESTE PLEK IN EGYPTE

De Caïrotoren aan de Nijl

MOOIESTE HERINNERING

De dag dat ik mijn diploma middelbaar onderwijs behaalde en nog veel dromen had

Op zoek naar waardigheid

Nabil Hasaballa was negentien toen hij besloot Egypte te verlaten.

‘Ik wilde naar een continent dat mij werk en vrijheid kon bieden. Ik had een *European dream* en wilde die volgen.’

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

De beslissing viel allesbehalve in goede aarde bij zijn vader. Als imam had hij een heel andere toekomst voor zijn zoon in zijn hoofd. De tegenstand van zijn vader kon Hasaballa echter niet van gedachten veranderen. ‘Mijn eigenzinnigheid en nieuwsgierigheid brachten mij naar Europa. Of zoals een Egyptische uitdrukking het treffend zegt: *Ik wilde de andere kant van de zee zien.*’

DRAGER VAN TWEE CULTUREN

De Europese droom van Hasaballa begon in Oostenrijk. Daar verbleef hij een paar jaar om dan via een tussenstop in Duitsland en Nederland in Vilvoorde een nieuw leven te beginnen.

Vandaag leeft hij er samen met zijn vrouw en twee dochters. Hoewel hij vastbesloten is niet meer naar Egypte terug te keren, volgt hij de situatie in zijn vaderland op de voet. ‘Hoe ouder ik word, hoe meer ik vaststel dat ik twee culturen in mij draag. Mijn medeleven en geloof zijn gekoppeld aan mijn Egyptische roots. Als we het over waardigheid en gelijkheid tussen mensen hebben, dan is dat mijn Europese kant. Met de jaren ben ik anders naar Egypte gaan kijken. Ik zie vooral een land waar mensen niet langer onder een bepaald juk willen leven, maar niet altijd de moed hebben om zich hiervan te bevrijden. Wat ik het meest mis van Egypte? Ongetwijfeld de Nijl. De rivier is de levensader van Egypte en tegelijkertijd een vat

vol mooie herinneringen aan mijn jeugd. Als ik in Egypte ben, kan ik niet anders dan wat tijd aan de Nijl doorbrengen.’

KERSVERS AUTEUR

Sinds kort mag Hasaballa zich schrijver noemen. In april van dit jaar verscheen zijn eerste roman *De Nijl stroomt naar het zuiden*. Het verhaal situeert zich in januari 2011, kort na de Egyptische revolutie. ‘We ontmoeten vier hoofdpersonages die elk met de impact van de revolutie proberen om te gaan. Het verhaal zat al lang in mijn hoofd, toch heeft het een hele tijd geduurd vooraleer ik echt ben beginnen schrijven. De trigger was het beeld van een oudere schoenpoetser, dat ik op televisie zag. Wat zou de Egyptische lente voor iemand zoals hem betekenen? Zonder al te veel te verklappen, kan ik zeggen dat hij, net zoals de andere personages, op zoek is naar menselijke waardigheid. Hun zoektocht is eigenlijk een metafoor voor Egypte. Ook mijn vaderland heeft nood aan meer waardigheid en minder onderdrukking.’

HOOPVOLLE BLIK

Hasaballa wil geloven dat er voor Egypte betere tijden zullen komen. ‘De revolutie was een keerpunt. Hoewel er nog veel niet is gerealiseerd, is er toch iets fundamenteels veranderd. De muur van de angst is ingestort. Steeds meer mensen durven vrijuit te praten. Dat is een stap in de goede richting. Hoe meer mensen zelf hun toekomst en waardigheid in handen nemen, hoe groter het draagvlak voor verandering.’ En zo merk je dat de liefde voor zijn vaderland onaangetast is gebleven. Zou het kunnen dat schrijven over het land van zijn voorvaderen hem helpt om met het gemis om te gaan en zo een harmonieus leven in het westen te leiden?

EN

AN EGYPTIAN ON THE OTHER SIDE OF THE SEA

‘My determination and the power of curiosity are what brought me to Europe. Or as an Egyptian expression so aptly describes it: *I wanted to see the other side of the sea.*’ Nabil Hasaballa was 19 when he made up his mind to leave Egypt. He wants to believe that his country can look forward to a brighter future. ‘The revolution in 2011 was a turning point. Not a lot has yet been achieved but the country has undergone a fundamental change. The wall of fear has collapsed. An ever-increasing number of people are finding the courage to speak freely.’ Hasaballa has now earned the right to call himself a writer. His first novel *The Nile flows southwards* came out in April. ‘Set shortly after the Egyptian revolution, the story introduces four main characters who are each trying to cope with the impact of this momentous event.’